

TEVHİDİN MERKEZİ EHL-İ BEYT

Prof. Dr. Haydar Baş

Bu eser, 3. Uluslararası
Ehl-i Beyt Sempozyumu'nda
Prof. Dr. Haydar Baş'ın
kapanış konuşmasından
kitaplaştırılmıştır.

İslam Dünyası, Şii Sünnî Ayırımı İle	
Kan Ağlıyor	15
Hayalî Abdullah Bin Sebe	19
İmam Ali'nin Yanında Yer Alan İlk Sahabiler	
Hiz. Ali'nin Şiaları	27
Şii Hadis Külliyyatına Yöneltilen Eleştiriler	29
Ehl-i Beyt Dünyası İçin Hadis Kaynakları	31
Sünnî Dünyanın Hadis Kaynakları	35
Mezhep İmamları Ehl-i Beyt'in Safındadır	39
Gadir-i Hum'da İmam Ali'nin Velayet ve Hilafetinin İlan Edilmesi	47
Maide 67. Ayet İmam Ali Efendimizin Halife İlanını Emreder	55
Gadir Hutbesinin Ardından Hiz. Ali Efendimiz Tebrik Edilmiştir	59
Gadir Hutbesinden Sonra Hiz. Ali'nin Halifeliliğini İnkâr Edenlerin Uğradığı Akıbet	63
İslam'da Halifenin Seçim Usulü	67
Muaviye Taraftarlarının İmam Ali'nin Hilafetine İtirazlarına Reddiye	69
İmam Azam'ın Hilafete Dair Görüşü	71
İmam Gazalî'nin Hilafete Dair Görüşü	73

Hiz. Ali'nin Hilafet ile İlgili Görüşleri	75
Hiz. Fâtıma'nın Hilafetle İlgili Görüşleri	77
İmam Ca'fer'in, Hiz. Ebubekir'in Ve Hiz. Ömer'in, Hiz. Ali'den Üstün Olduğuna Dair Sözleri Var Mıydı?	79
Gadir Hadisini Nakleden Ehl-i Sünnet Kaynakları	81
İmam Rabbanî Lakaplı Ahmed Sirhindî Oyunu	119
Sünnî Ve Şii Dünyası Ehl-i Beyt Paydasında Kardeşir	127
Ehl-i Beyt Ekolü Ve Ehl-i Sünnet Aslında Aynı Paydada Buluşabilir	129
Ehl-i Beyt Ekolü Ve Ehl-i Sünnet Pek Çok Başlıkta Birdirler	131
İmanın Ve İslam'ın Şartları Konusunda İki Mezhebin Görüşü	135
Şia'nın İman Esasları	137
Sünnîlere Göre İslam'ın Şartları	139
Şia'ya Göre İslam'ın Şartları	141
Müşterek Payda Ehl-i Beyt	143
Türklerin İslam'la Şereflenmesi Ehl-i Beyt Nefesi İledir	145

TATHİR AYETİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ
أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

“Ey Ehl-i Beyt! Yüce Allah sizden,
her türlü günahı, haramı, fenalığı,
çirkinliği, basitliği uzaklaştırmak ve
sizi tertemiz yapmak istiyor.”

(Ahzab Suresi 33/33)

MEVEDDET AYETİ

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا
إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ

“De ki (Muhammedim): “Ben,
peygamberliğimi
tebliğime karşılık sizden,
Ehl-i Beytimi sevmenizden başka,
hiçbir ücret istemiyorum.”

(Şura Suresi, 42/23)

MÜBAHALE AYETİ

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ
مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا
وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ
وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ
فَنَجْعَل لَّعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ

“Sana gelen bu hak ilimden sonra artık

her kim seninle münakaşaya kalkarsa de ki:

Öyleyse gelin, oğullarımızı ve oğullarınızı,
kadınlarımızı ve kadınlarınızı kendilerimizi ve
kendilerinizi çağıralım, sonra can-u gönülden
lanetleşip bedduâ edelim de, Allah'ın lâ'neti
yalancıların üzerine olsun”

(Âl-i İmran Suresi, 3 / 61)

EBRAR AYETLERİ

وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ
مَسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

“Ve ona ihtiyaçları olduğu ve
kendi canları çektiği halde
Allah rızası için yiyeceklerini
yoksula ve yetime ve esire
yedirirler.”

(İnsan Suresi, 76 / 8)

Salat ve selam Peygamberimize ve O'nun âli-ashabına olsun.

Peygamberimiz (s.a.v.) Kur'ân-ı Kerim'in hem mücerred, hem de müşahhas hâlidir.

O'na zübde-i âlem, zübde-i İslam, zübde-i Kur'ân da denir.

Zâhir ve bâtın bütün hükümlerin, ilimlerin kaynağı O'dur.

Onun için bütün mezhepler, meşrepler O merkeze yönelerek zuhur etmiş ve ortaya çıkmıştır.

Peygamberimiz (s.a.v.) Veda Haccı'nda, "Size iki emanet bırakıyorum. Biri Allah'ın Kitabı Kur'ân, diğeri itretim, Ehl-i Beyt'imdir. Bunlara sarıldığınız sürece hidayettesiniz" buyurdu.

Her mezhep ve meşrebin merkezi Ehl-i Beyt'tir.

Herkesin onlara dönmesi kaçınılmazdır.

Ehl-i Beyt, Kur'ân-ı Kerim'de Cenab-ı Hakk'ın doğru, temiz, sevilmesi şart olarak buyurduğu Peygamber ailesidir.

Kur'ân-ı Kerim'de Ehl-i Beyt hakkında yer alan ayetlerden bazıları şöyledir:

1- TATHİR AYETİ:

“Yüce Allah ancak ve ancak siz Ehl-i Beyt’ten her türlü pisliği gidermek ve sizi tertemiz yapmak ister.”¹

2- MEVEDDET AYETİ:

“De ki: Ben bu (peygamberliğimi tebliğime) karşılık sizden yakınlarıma (Ehl-i Beyt’ime) sev-giden başka hiçbir ücret istemiyorum.”²

İmam Şafiî, Ehl-i Beyt’i sevmenin farz olduğuna işaret etmektedir.

3- MÜBAHALE AYETİ:

“Kim Sana gelen ilimden sonra Seninle tartışmaya girişirse, de ki: Gelin oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım ve sonra dua edelim de, Allah’ın laneti yalancılara üzerine olsun.”³

4- EBRAR AYETLERİ⁴:

İnsan Sûresi’nin 8. ayeti de Ehl-i Beyt hakkındadır: “Ve ona ihtiyaçları olduğu halde yemeklerini yoksula ve yetime ve tutsağa verirler, onları doyururlar.”⁵

1 Ahzab, 33.

2 Şûra, 23.

3 Âl-i İmran, 61.

4 İnsan, 5-21.

5 İnsan, 8.

İSLAM DÜNYASI, Şİİ SÜNNÎ AYRIMI İLE KAN AĞLIYOR

“La ilahe illallah Muhammedu’r-Resûlullah” diyen herkes mü’mindir, Müslümandır.”

“Bir Müslümana kılıç çeken bizden değildir.”

“Bir Müslümanı kasten katleden ebedî cehennemliktir” buyuruyor.

Yani Müslümanın Müslümana kanı haramdır.

Müslüman Müslümanın canını, malını, inancını korumakla mükelleftir.

Hâl böyle iken, bugün mezhep ayrılıklarını bahane ederek Müslümanı kâfir ilan edip onunla savaşmak, kan dökmek, topraklarını işgal etmek, kaynaklarını ele geçirmek gibi büyük bir oyun İslam âleminde sergileniyor.

Oysa Hz. Peygamber “Ehl-i Beyt’im Nuh’un gemisi gibidir, bu gemiye binmeyen boğulur” buyurur. Bugün Ehl-i Beyt’e hak ettiği değer verilmiş olsa idi, İslam âlemi bölünmeyi ve savaşı yaşamazdı.

Şia; Hz. Ali’ye ve Ehl-i Beyt’e taraf olmak;

İmam Ali'yi sevmek ve O'nunla olmak mânâlarına gelir.

Şia veya Şii, gerçek mânâda sahabe içinde İmam Ali'yi sevenlere, zühd ve takvada ileri olan sahabilere verilen addır.

Zaman içinde bu sahabilerle hiç de alakası olmayan şahısların bid'at veya hurafeleri Şiilik olarak tanıtılmıştır.

Bu anlayıştan hareketle hayalî İbn-i Sebe, Şia'nın kurucusu olarak ilan edilmiştir.

Zamanımızda İslam coğrafyasında ve bu coğrafyanın yeraltı kaynaklarında gözü olanlar, özellikle de Şii ve Sünnî dünyasını karşı karşıya getirip savaştırmak istiyorlar.

Sünnî dünyasında Şiilerin bâtil, Şii dünyasında Sünnîlerin yanlışta olduğu ifade edilerek kışkırtma politikaları devamlı sûrette pompalanıyor.

“Şia bâtildir” deniyor. Şia adıyla İslam'a soku lan hurafeler anlatılıyor.

Bunun için de bu hareketin ne olduğunu ve de ne olmadığını özetle anlatmak istiyoruz.

Şii dünyayı bâtil göstermek maksadıyla Sünnîlere doğru imiş gibi anlatılan ve kabul ettirilen yalanların başında;

1- “Şia'yı Abdullah ibn-i Sebe kurdu” iddiası vardır.

2- Yine, “Şia bâtil olunca hadis kaynakları da

şüphelidir” deniliyor. Oysa izah edeceğimiz gibi esasen Şia’nın hadis kaynakları Hz. Peygamberden bu yana kesintisiz gelmiştir.

3- Ehl-i Beyt dünyası, hakkın, İslam’ın en büyük savunucusu olmuşlardır.

Bir diğer yalan, Ehl-i Beyt imamlarının sapık akımlar ve dindışı fikirlerle aynı görüşü paylaştığı hezeyanıdır.

Oysa gizlenen ve yok edilen bu dünya, esasen, sapık akımlar ve din dışı fikirlerle mücadeleyi yapan tek taraftır.

4- Rabbanî ismi ile şöhret bulan Ahmed Sirhindî’nin, Şia’nın öldürülmesi için verdiği fetvaya sığınılıyor.

5- Ve yalanların en büyüğü İmam Ali Efendimizin Gadir-i Hum günü Hz. Peygamber tarafından ilan edilen hilafetinin yok sayılmasıdır.

Sünnî dünya Gadir-i Hum hakikati ile bizden sonra tanışmıştır denilebilir.

Yukarıdaki yalanlar, elinizdeki risalede delilleri ve kaynakları ile çürütülmektedir.

“Şia’yı Abdullah ibn-i Sebe kurdu” iddiası hakkında şunları söyleyebiliriz:

HAYALÎ ABDULLAH BİN SEBE

Abdullah bin Sebe, hiç yaşamamış hayalî bir şahsiyettir.

Ve bu şahsiyet Şia'nın kurucusu olarak tanıtılmaktadır.

Peygamberimiz (a.s.) ve İmam Ali (a.s.) ile hiç olmamış olan bu kişi, maksatlı olarak, "İmam Ali'nin (a.s.) arkadaşlarına yön vermiş ve onlara baş olmuş Yahudi bir şahsiyet" olarak anlatılmaktadır.

İbni Sebe'nin adı, İslam tarihinde 30. ve 36. yıllar arasında nakiller yapan kişi olarak ortaya çıkıyor.

Olaylara yön verdiği söylenen bu zâtın adı Resûlullah'ın (s.a.v.) döneminde hiç geçmiyor.

Ancak Hz. Osman'ın şahadeti sırasında ve de Cemel Vakası'nda İbn-i Sebe'den nakiller vardır.

Sebe'nin bir anda ortaya çıkışı araştırmacıların dikkatinden kaçmamış ve araştırma konusu olmuştur.

Biz bu konudaki bilgileri Murtaza el-As-

kerî'nin "Abdullah b. Saba Masalı" isimli eserinden derledik.

Hiçbir Şia uleması bu şahsa Şiiliğin kurucusu olarak bakmamakta; "türetilen bir insan" olarak değerlendirmektedir.

Sebe'den hadis uydurduğu bilinen kişi Seyf b. Ömer'dir.

Bu nakiller sadece Hicrî 170 veya 193'te öldüğü bilinen Seyf tarafından yapılmıştır.

Seyf b. Ömer, hadis uydurarak olayları çarpıtan, bu nedenle hadislerine güvenilmeyen bir şahıs olarak bilinir.

Sebe'nin, Resûlullah'ın (s.a.v.) döneminde adının hiç geçmemesi, halifelerin döneminde ise ikaz gördüğüne dâir bilginin olmayışı, bu şahsın hayalî bir kişi olduğu fikrini güçlendirmektedir.

İslam coğrafyasında kıyam başlattığı, Hz. Peygamberin (s.a.v.) sahabilerinden Ebuzer Gıffarî'nin, Ammar bin Yâsir'in, Abdurrahman bin Udays'ın, Mâlik bin Eşter'in kendinden etkilendiği ifade edilmektedir ki, bu mümkün değildir.

Yukarıda ismi geçen sahabiler İmam Ali'nin (a.s.) etrafındaki samimi dost halkasıdır.

Sebe ile hiç alakaları olmamasına rağmen, bu sahabilere Sabaîler denildiği ifade edilmektedir.

Yani, iddiaya göre, Ebuzer Gıffarî, Ammar b. Yâsir, Mâlik b. Eşter birer Sabaî'dir.

Bu konuda Abdullah b. Sebe'den nakil yapan en önemli şahıs tarihçi Taberî'dir.

Müsteşrik yazarlar da kitaplarında Taberî'nin rivayetlerinin doğruluğunu özellikle vurgulayarak ondan İbn Sebe ile ilgili hadisler nakletmişlerdir.

Bunlar; Nicholson, Van Vloten, Julius Wellhausen, Donaldson, Ahmed Emin, Goldziher, Caetani gibi müsteşriklerdir. Müsteşriklerin yaptığı önemli bir tahrif de, meşru olan inanışları, Abdullah bin Sebe'nin görüşü imiş gibi vermeleridir.

- İmam Ali'nin (a.s.) hilafeti
- İmamların masumiyeti
- Hz. Mehdi'nin (a.s.) zuhuru
- Hz. Mehdi'nin (a.s.), Hz. Fâtıma'nın (a.s.) soyundan geleceği inancı gibi İslam itikadı açısından meşru olan görüşlerin yanında, bâtil inanışlar da İbn Sebe'ye mâl edilerek, bu hayalet, İslam coğrafyasında itibar edilen bir şahıs hâline getirilmiştir.

Görüşleri aşağıda yer alan müsteşrik yazarlar, Recat inancını Şia'ya aitmiş gibi vermektedirler.

Ayrıca Şia'nın Yahudilik, Hıristiyanlık ve Zerdüştlük'ten etkilendiğini de iddia etmektedirler.

Ahmed Emin, "Fecrü'l-İslam" adlı kitabında Taberî'den alıntılar ile Hz. Osman dönemi ve Ebuzer Gıffarî'nin ona karşı çıkmasını anlattıktan sonra 276. sayfada şunları yazıyor:

“Şiilik, İslam’a karşı güdülen kin ve düşmanlık yüzünden İslam’ı yıkmak isteyen herkesin sığındığı bir mezhep olmuştur. Yahudi, Hıristiyan yahut Zerdüşti olan ve kendi dininin esaslarını İslam’a sokmak isteyen herkes, Peygamberin Ehl-i Beyt’inin sevgisini kendisine bir perde yapmakta, bu perde ardında dilediğini yapmaya uğraşmaktadır. Şia Recat inancını böylece Yahudilerden aldı.”

277. sayfada ise, Şia’nın, Recat inancını ve imamet itikadını Yahudi olduğu iddia edilen Abdullah b. Sebe’den öğrendiğine inandığını söylüyor.

Yine, “Geleceği vaad edilen Mehdi inancı da bu kaynaktan doğmuştur. İbn Sebe, Ali taraftarlığı ve O’nun hakkını dilemek perdesi ile yaptıklarını örtmüş ve böylece İslam’da Şiiliği kurmuştur” diye yazmaktadır, Ahmed Emin.

Müsteşriklerden G. Van Vloten’in “es-Siyadet’ül-Arabiyyet-i ve’ş-Şiat-i ve’l-İsrailiyyat fi ahd-i Ben-i Ümeyye” adıyla Arapçaya çevrilen kitabının 79. sayfasında Sabaîler hakkında şunlar yazmaktadır:

“Sabaîler, Abdullah b. Sebe’nin dostları ve ona uyanlardır. O, Affan oğlu Osman’ın halifeliği süresince, hilafete Ali’yi daha layık görüyordu.”

Bu bilgi için Taberî’nin Tarih’inin 80. sayfasını da not etmiştir.

Müsteşrik Nicholson, Cambridge baskılı “History of the Arabs” isimli kitabının 215. sayfasında şunları yazmaktadır: “Abdullah b. Sebe, Sabaîyye fırkasının kurucusudur. Yahudidir ve Hz. Osman’ın zamanında Müslüman olmuştur.

İbn Sebe, ‘İsa’nın bu dünyaya tekrar geleceğine inanıp da, Hz. Muhammed’in tekrar geleceğine inanmayan kişiye şaşılır; oysaki Kur’ân’da Hz. Muhammed’in de tekrar geleceği açıkça bildirilmiştir. Binlerce peygamber gelip geçmiştir, her birinin de yerine geçecek vasisi vardır. Muhammed’in vasisi de Ali’dir’ demektedir.”

Müsteşrik D. M. Donaldson, “The Shiite Religion: A History of Islam in Persia and Iraq” kitabının 58. sayfasında, Hz. Ali’nin hilafete daha layık olmasını, Hz. Osman’ın halifeliği zamanında ortaya çıkan Abdullah b. Sebe’ye bağlamaktadır.

Ve yine Donaldson, “Hz. Ali’nin hilafetinin siyasî değil, İlahî bir hak olduğu konusundaki görüş İbn Sebe’ye aittir” demektedir.

Müsteşrik Julius Wellhausen, “Das Arabisches Reich und sein Sturz” adlı kitabının 56-57. sayfalarında şunu yazar:

“Sabaîler, İslam’ın esasını bozmuşlardır. Onlar Kur’ân’ın hilafına, Tanrı’nın, Peygamberin bedene; Peygamberin vefatından sonra da Ali’nin ve soyunun bedenlerine hulul ettiğine inanıyorlardı. Onların nazarında Ali; Ebubekir ve Ömer’le bir

sayılmazdı. Kutsi ruhun Ali'ye hulul ettiğine inanıyorlardı.”

Bu müsteşrik de kitabının önsözünde Taberî'yi övmektedir.

Özetle verdiğimiz bu bilgilerden sonra şu sonuca varabiliriz:

1- İmam Ali'nin (a.s.) Abdullah b. Sebe'yi tanımaması, Abdullah b. Sebe'den hiç bahsetmemesi,

2- Hz. Peygamberin (s.a.v.), Abdullah b. Sebe'yi tanımaması, Hz. Osman'ın Abdullah b. Sebe'den hiç bahsetmemesi,

3- Selman-ı Farisî, Ebuzer Gıffarî, Ammar b. Yâsir, Halid b. Said, Bureyde b. Eslame, Eyyub el-Ensarî, Sa'd b. Ubade gibi İmam Ali'nin şialarının, Abdullah b. Sebe'den hiç bahsetmemesi,

4- Râvisi Seyf b. Ömer'in Hicri 173 senesinden sonra rivayetler yapması, Hicri 36 yıllarında yaşadığı ifade edilen Abdullah b. Sebe hakkında Seyf b. Ömer'den önce hadis nakleden râvinin olmaması,

5- İbn Sebe'nin ekolüne mensup olduğu iddia edilen Ebuzer Gıffarî, Selman-ı Farisî, Mikdad b. Esved, Ammar b. Yâsir'in, Abdullah b. Sebe ve doktrininden hiç bahsetmemesi,

6- Müsteşriklerin Abdullah b. Sebe'den yapılan rivayetleri Taberî'den alıntılarla kullanması...

Bu şahsın tamamen bir hayal ürünü olduğunu ve olayın planlandığını göstermektedir.

Rivayetlerin müsteşrikler tarafından detaylı bir şekilde kullanılması, bu işin İslam âleminin birliğini bozmak için hazırlanmış büyük bir ajan faaliyeti olduğunun da ispatıdır.

Ne hazin tecellidir ki, müsteşriklerin bu rivayetleri bütün İslam âleminin asıl kaynağı kabul edilerek vahdetin yok olmasında en büyük rolü oynamıştır.

“Size bir fâsık haber getirdiğinde mutlaka onu araştırınız” İlahî hükmü varken, biz bugün fâsık değil, kâfirlerin yazdığı tarih ile kılıçlarımızı kınından çıkarıyoruz.

Bu vahim gelişmede iman ehli olan her mü'minin mesuliyeti kaçınılmazdır.

Maalesef, Sünnî dünya da, aslında sahih olan rivayetlere hayali Abdullah b. Sebe'nin görüşleri imiş gibi sahip çıkmış ve var olan Ehl-i Beyt Ekolü'nü ihmal noktasına gitmiştir.

Netice, sapık gösterilen Ehl-i Beyt Ekolü ile Sünnî dünyanın karşı karşıya getirilmesi olmuştur.

HZ. ALİ'NİN YANINDA YER ALAN İLK SAHABİLER

HZ. ALİ'NİN ŞİALARI

Buna Ehl-i Beyt'in yanında yer alan ilk sahabiler de denilebilir. Abdullah bin Sebe ile de alakaları bulunmamaktadır.

Çünkü İmam Ali'ye bağlı olmanın asıl nedeni, İmam Ali'nin Ehl-i Beyt olması ve Gadir-i Hum hutbesinde Peygamber Efendimizin (s.a.v.) onu nasb etmesidir.

Adı geçen sahabiler Hz. Ebubekir'e biat etmeyerek, İmam Ali'nin yanında yer alan insanlardır.

Bu hakikati İbn Hacer Askalanî ve Belazurî kendi tarih kitaplarında; Muhammed Havend Şah, Ravzatu's-Sefa'da; İbn Abdulberr, İstiab'da yazmaktadır.

İsimleri şöyledir:

Selman-ı Farisî, Ebuzer Gıffarî, Mikdad b. Esved, Ammar b. Yâsir, Halid b. Said b. As, Bureyde Eslemî, Ubey b. Kab, Huzeyme b. Sabit,

Ebu Heysem b. Teyhan, Sehl b. Huneyf, Osman b. Huneyf, Ebu Eyyub el-Ensari, Câbir b. Abdullah el-Ensari, Huzeyfe b. Yeman, Sa'd b. Ubade, Kays b. Sa'd, Abdullah b. Abbas ve Zeyd b. Erkam'dır.

Eğer Ehl-i Beyt'i seven cemaatin mutlaka bir kurucusu olduğunu söylemek gerekiyorsa, bunlar, Hz. Ali'nin yanında yer alan bu sahabilerdir.

Yoksa Hz. Peygamberin (s.a.v.), "Şüphesiz sen Bana Harun'un Musa'ya olan nispeti gibisin. Yalnız Benden sonra peygamberlik yoktur" medhiyesine mazhar olmuş Hz. Ali'yi sevmek ibadettir.

İmam Ali'nin (a.s.) ve Resûlullah'ın (s.a.v.) etrafında olan sahabiler bunlardır.

Hz. Ali'nin (a.s.) yârenleri bu sahabilerdir.

İmam Ali'ye (a.s.) taraf olanlar Gadir-i Hum gerekçesi ile Hz. Ebubekir'e biat etmeyen sahabilerdir.

İlk Şii veya Şialar bu meşhur sahabiler olup, bunlardan başkaları değildir.

Şİİ HADİS KÜLLİYATINA YÖNELTİLEN ELEŞTİRİLER

Ehl-i Beyt Ekolü ve Ehl-i Sünnet arasında ekilen nifak tohumları ile İslam âlemi bugün parçalanmıştır.

Şiileri ve Hz. Ali'ye (a.s.) inananları bâtılda göstermek için oryantalistlerin kullandığı uydurma hadislerdeki iftiralara günümüzde de rastlamaktayız.

Bu iftiraların başında İmam Ali Efendimizin halife tayininin yok sayılması gelirken bir diğer önemli iftira da Şii hadis külliyyatında râvi zincirinin olmadığı yalanıdır.

Öyle ki, 12 İmam'ın birisinden nakledilen bir hadise, râvi zinciri verilmediği için “sahih değildir” denilmektedir.

Hatta bazı kendini bilmezler, Şii hadis külliyyatına “Acem palavrası” deme cür'etini dahi göstermektedirler.

Bu eleştiri, Şia dünyasının kabul ettiği hadis kaynaklarını bilmemekten dolayı yapılmaktadır.

EHL-İ BEYT DÜNYASI İÇİN HADİS KAYNAKLARI

Ehl-i Beyt dünyası için hadislerin asıl kaynağı İmam Ali'dir (a.s.).

Hz. Peygamber (s.a.v.) kendi döneminde Hz. Ali (a.s.) dışındaki diğer sahabesine hadis yazımını yasaklamıştır.

“Benden bir şey yazmayın, Benden Kur’ân dışında bir şey yazan onu yok etsin” buyurmuştur. ⁶

Zeyd b. Sabit, “Resûlullah bizi hadislerini yazmaktan alıkoymuş ve bizim yazdığımız hadisleri yok etti” diye aktarıyor. ⁷

Ehl-i Beyt mektebinde hadis yazan kişi Hz. Ali'dir.

Ahmed b. Muhammed b. Ali'den, İmam Muhammed Bâkır kanalı ile babalarından şöyle rivayet edilmiştir:

Resûlullah (s.a.v.), Hz. Ali'ye, “Sana söylediklerimi yaz” buyurdu.

⁶ Sahih-i Müslim, c.4, s.97, Sünen-i Daremî, c.1, s.119; Sünen-i Ahmed b. Hanbel, c.3, s.182.

⁷ Sünen-i Ebu Davud, İlim kitabı, c.3, s.319.

Ali (a.s.), “Ya Resûlallah! Unutmamdan mı endişe ediyorsunuz?” diye sordu.

Resûlullah (s.a.v.), “Hayır, unutmandan endişe etmiyorum. Çünkü Ben Allah’tan senin hafızanı güçlendirmesini ve senin unutmamanı istedim. Bunları ortakların için yaz” buyurdu.

Bunun üzerine Ali (a.s.), “Ortaklarım kimlerdir ya Resûlallah?” dedi.

Peygamber (s.a.v.), “Ortakların senin evlatlarından olan imamlardır. Allah onların sebebi ile ümmetime yağmur yağdırır. Onların sebebi ile dualar kabul olur” buyurdu.

Sonra Hasan’a işaret ederek, “Bu onların birincisidir” dedi. Ardından Hüseyin’e işaret ederek, “İmamlar bunun evlatlarındandır” buyurdu.⁸

Yani, Hz. Peygamber, Hz. Ali (a.s.) dışındaki sahabilerine Kendisinden hadis yazımını yasaklamış, bir tek Hz. Ali’ye izin vermiştir.

Bu sayede Şii ulemanın ilk hadis külliyatı ve ilk hadis kaynağı Hz. Ali’nin (a.s.) yazdığı Camia, Cifr, Hz. Ali’nin Mushafı’dır.

Bunlara bir de Hz. Fâtıma’nın (a.s.) ilham yolu ile kendisine ulaşan bilgilerin yazılı olduğu Hz. Fâtıma’nın Mushafı da eklenecektir.

Bu hadis külliyatı, bir imamdan diğerine bir sandık içinde nakledilmiş emanetlerdir.

8 Şeyh Tusî, el-Emalf; Besairu’d-Deracat, Yenabiu’l-Mevedde.

Camia için İmam Muhammed Bâkır (a.s.) şöyle buyurdu:

“Bizim yanımızda İmam Ali’nin kitaplarından yetmiş arşın uzunluğunda bir sahife var, biz bu sahife de yazılı olanları izler ve onun sınırlarından dışarı çıkmayız.

(...) İmam Ali, bu sahifede bütün ilimleri, yargı ve mirasla ilgili her şeyi yazmıştır.”⁹

Cifr kitabı için İmam Ca’fer Sâdık şöyle dedi:

“Bizim yanımızda kenarlarına kadar dolan öküz derisi üzerine yazılmış olan Cifr kitabı var. Bu kitap geçmişte vuku bulan ve kıyamete kadar gelecekte vuku bulacak olayları içermektedir.”¹⁰

Hiz. Ali’nin Mushafı konusunda İmam Ca’fer Sâdık (a.s.) şöyle diyor:

“Resûlullah (s.a.v.) Ali’ye dedi ki: ‘Ey Ali! Kur’ân yatağımın arkasında mushafta, ipek levhalarda ve kâğıtlarda yazılıdır. Yahudilerin Tevrat’ı kaybetmeleri gibi onları kaybetmeyin.’ Bunun üzerine İmam Ali onları sarı bir örtü içine koyup topladı.”¹¹

Bu mushafta sûreler nüzul sebebine göre, ayetler hiçbir değişikliğe uğramadan, Hiz. Peygamberin (s.a.v.) imlası, İmam Ali’nin hattı ile yazılmıştır.

9 Besairu’d-Deracat.

10 Besairu’d-Deracat.

11 el-Menâkıb, İbn Şehraşub, c.2, s.41.

Ayetlerin indirilmesinin nedeni, nerede, ne zaman, ne maksatla olduğu, ayetten kimlerin kastedildiği, bütün özellikleri ile zikredilmiştir.

Hz. Fâtıma'nın Mushafı için, Hammad b. Zeyd, İmam Ca'fer'den şöyle nakleder:

“Allah Teâla Peygamberinin ruhunu aldığı zaman, O Hazretin vefatından dolayı, Hz. Fâtıma'yı (a.s.) zorluğunu Allah'tan başka kimsenin bilmediği bir üzüntü ve keder sardı. Bu nedenle Allah onunla konuşup üzüntüsünü gidermesi için bir melek gönderdi.

Fâtıma bunu Ali'ye bildirdi. Ali de ondan tüm duyduklarını yazdı. Böylece Hz. Fâtıma'nın Mushafı oluştu. Onda gelecek ile ilgili haberler vardır.”¹²

Bir sandık içinde bir imamdan diğerine geçen emanetler henüz Resûlullah (s.a.v.) hayatta iken Kendisinden duyularak yazılmaya başlanan bu hadislerdir.

Şii dünyasında, hadisler direkt Resûlullah'a (s.a.v.) ve Hz. Ali'ye (a.s.) dayandığı için bir rivayet zincirine gerek yoktur. Sahih olmaları dayandıkları kaynaktanır.

İmamların hepsi de bu hadis külliyatına göre hüküm vermiştir.

Şia hadis külliyatı, imamlara sorulan sorular karşısında bu hadislerle verilen cevapları kapsar.

12 Usûl-i Kâfi, c.1, s.240.

SÜNNÎ DÜNYANIN HADİS KAYNAKLARI

Sünnî dünyanın hadis kaynaklarının oluşumu ise Emeviler dönemine kadar gecikmiştir. Hadis toplanması ve yazımı Hicri 2. asrın başına Ömer b. Abdülaziz dönemine kadar uzamaktadır.

Üstelik Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman efendilerimiz, Resûl-i Ekrem'in, "Benden Kur'ân dışında bir şey yazmayın" emrine uyararak bu istikamette hareket etmişlerdir.

Hz. Ebubekir, "Hiçbir şekilde Resûlullah'tan (s.a.v.) bir şey anlatmayın. Kim de size soracak olursa sizinle bizim aramızda Allah'ın Kitabı vardır. O Kitabın helallerini helal, haramlarını haram bilin" demiştir. ¹³

Hz. Ömer döneminde ise hadisler toplatılarak yakılmıştır. ¹⁴

Hz. Osman ise, "Hiç kimsenin Ebu Bekir ve Ömer döneminde duyulmayan bir hadisi rivayet etmesi câiz değildir" buyurmuştur. ¹⁵

13 Zehebî, Tezkiretu'l-Huffaz, c.1, s.2-3.

14 Tabakat-ı İbn Sa'd, c.5, s.140.

15 Müsned-i Ahmed, c.4, s.64.

Hız. Ali dışındaki halifeler, Hız. Peygamberin (s.a.v.) emrine uyarak hadis yazdırmamışlardır.

Ancak hilafetleri döneminde karşılaştıkları meselelerde hadis konusunda tek yetkili olan Hız. Ali Efendimizin bilgisine de her zaman başvurmuşlardır.

Bu gerekçe ile Hız. Ömer, içinden çıkılamayan 70 meselede, sorunu, verdiği hükümlerle halleden Hız. Ali (a.s.) için, “Ali olmasa idi Ömer helak olurdu” buyurmuştur.

Sünnî dünyada halifeler döneminde hadis yazımı yasaklanmış, hadisler yakılmıştır. Bunun yanında hadislerin yazımı ve toplanması Hicri 1. asrın sonuna kadar gerçekleşmemiştir.

Kütüb-i Sitte olarak ifade edilen Sünnî dünyanın hadis külliyatının âlimlerinin yaşadıkları dönemler de bu hakikatin ispatıdır:

Buharî, Hicri 194-256

Müslim, Hicri 204-261

İbn Mâce, 209-273

Ebu Davut, Hicri 202-275

Nesaî, Hicri 215-303

Tirmizî, Hicri 209-279.

Görülmektedir ki, bu külliyatın oluşumuna katkı veren âlimler Resûlullah'tan yaklaşık 3 asır sonra yaşamışlardır.

Takdir edersiniz ki, yazıma çok geç başlanması sebebiyle sıhhat şartı aranmış ve râvi zinciri mutlaka istenmiştir.

Mevzu hadislerin araya girmesini engellemek için de rivayet zincirinde kopukluk olup olmadığına bakılmıştır.

Hz. Peygamberle (s.a.v.) aralarında üç asra yakın bir aralık olan bu dünyanın, hadis sıhhati için bu yolu seçmesi mecburidir.

Eğer râvi zinciri tam değilse, hadis zayıf kabul edilir.

MEZHEP İMAMLARI EHL-İ BEYT'İN SAFINDADIR

İmam Azam, İmam Muhammed, İmam Şafii, Ahmed bin Hanbel ve İmam Malik... bunların tamamı Ehl-i Beyt'in safında ve de yanındadır.

Bir diğer iftira da Şia âleminin akaid kuralları ile 12 İmam'ın hayatları boyunca mücadele ettiği din dışı akımların itikatta birbirinin aynı olduğu konusudur.

Mesela bunlardan birisi, “Ehl-i Beyt Ekolü usulde, yani akaid konularının çoğunda Mutezile'ye uymuştur” şeklindeki görüştür.

Bu görüş kesinlikle yanlıştır. Çünkü Ehl-i Beyt Ekolü itikadî mânâda Mutezile'ye karşıdır.

Ehl-i Beyt İmamlarından İmam Muhammed Bâkır ve oğlu İmam Ca'fer-i Sâdık, Mutezile mensuplarıyla ciddi olarak mücadele etmişlerdir.

Mutezile'ye göre büyük günahları işleyen kimseler iman dairesinden çıkmaz.

Oysa Şia inancında, farzları terk eden, büyük günah işlemeye devam eden insan iman dairesinden çıkar.

İmam Ca'fer bu konuda şöyle buyurmuştur:

“... Farzları terk eden ve de büyük günahları işlemeye devam edenler imandan çıkar.”

Görüldüğü gibi Mutezile'nin görüşü Ehl-i Beyt İmamlarının tamamen tersidir.

Ve yine din dışı akımlardan Mutezile, Allah'ın sıfatlarının mevcudata benzediğini iddia etmektedir.

Aynen bunun gibi Şia'nın da Allah'ın sıfatlarını mevcudata teşbih ettiği iddia edilir.

Bu tamamen yanlıştır.

“el-Kâfi” isimli eserin 158. sayfasında şunlar yazmaktadır:

“Muhammed b. Farac er-Ruhhacî'den nakledilir:

İmam Musa'ya, Hişam b. Hakem'in, ‘Allah cisimdir’ ve Hişam b. Sâlim'in, ‘O sûrettir’ şeklindeki görüşleriyle ilgili bir mektup yazdım. İmam bana, ‘Şaşkınlığın şaşkınlığından uzak dur ve şeytandan Allah'a sığın. Hişamların söyledikleri doğru değildir’ diye yazdı.”

İmamiye'nin Sabaîlerin görüşleri ile aynı olduğu iddia edilmektedir.

Abdullah b. Sebe'nin hiç yaşamamış bir hayal kahramanı olduğunu yukarıda ifade ettik. Dolayısıyla, İmamiyye'nin Sabaîlerden etkilendiği görüşü koca bir yalandır.

Sabaîler, Hz. Peygamberin (s.a.v.) ve Hz. Ali'nin, Allah'ın yarattığı gibi yarattığını iddia etmektedirler. Bu sapık görüşün Şia ile hiçbir alakası yoktur.

İmam Sâdık'a, "Abdullah b. Sebe'nin evlatlarından birisi tefvize inanıyor" dedim.

İmam, "Tefviz nedir?" diye sordu.

Ben, "Allah, Muhammed ve Ali'yi yarattı. Sonra kulların işlerini onlara tefviz etti. Yani bıraktı. Derken onlar da yarattılar. Rızık verdiler, dirilttiler ve öldürdüler, şeklindeki görüştür" dedim.

İmam bu sözü duyunca şöyle buyurdular:

"Allah'ın düşmanı yalan söylemiştir. Döndüğünde Ra'd Sûresi'ndeki şu ayeti ona oku: 'Yoksa Allah'a, O'nun yaratması gibi yaratan ortaklar buldular da bu yaratma kendilerince birbirine mi benzeşti? De ki: Allah her şeyin yaratıcısıdır. Ve O tektir. Kahredici olandır.' Bu ayet Allah'ın birliğine açıkça delalet etmektedir."

Zürare diyor ki: "Onun yanına döndüğümde İmam'ın buyurduğu bu ayeti ona okudum. Bu ayeti okumakla sanki ağzına bir taş atmış gibi oldum. Böylece susup kaldı." ¹⁶

"İmamiyye, kader konusunda Ehl-i Sünnet'in görüşünü reddeder" şeklinde bir görüş vardır. Bu

16 Kummî, Akaid-i Sâduk.

da doğru değildir.

Hafs b. Kurdin, İmam Cafer'den (a.s.) şöyle rivayet etmiştir:

“Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: Hayır ve şerrin Allah'ın dilemesi dışında gerçekleştiğini söyleyen kimse Allah'ı, egemenliğinden yoksun bırakmış olur.”¹⁷

Yani, “hayır ve şer Allah'tandır” diyor.

İmam Muhammed Bâkır (a.s.) da Cenab-ı Hakk'ın şöyle buyurduğunu söyler:

“Ben Allah'ım. Benden başka ilah yoktur. Hayrı ve şerri yarattım.”¹⁸

Şia'nın bâtılda gösterilmesi ve “mum söndü” iftirasında olduğu gibi hafife alınması, İslam coğrafyasının üzerindeki planlar için kullanılan büyük bir oyundur.

İmam Ali'den itibaren, İmam Hasan ve İmam Hüseyin'e, sonra da babadan oğula diğer Ehl-i Beyt İmamlarına geçen hadis külliyyatı ile Ehl-i Beyt dünyası, hakkın, İslam'ın en büyük savunucusu olmuşlardır.

Gizlenen ve yok edilen bu dünya, esasen, sapık akımlar ve din dışı fikirlerle mücadeleyi yapan tek taraftır.

Şahsımızın kaleme aldığı Ehl-i Beyt Külliya-

17 Usûl-i Kâfi, c.1, s.248.

18 Usûl-i Kâfi, c.1, s.240.

tı'ndan sonra benzer iddialar bizim hakkımızda da ortaya atılmıştır.

Bunlardan ilki Hz. Ali'nin imametinin eserlerimizde dile getirilmesi meselesidir.

Bilinmelidir ki, bizim bu görüşlere yer vermemiz hadislerin nakli şeklindedir.

Hilafet meselesindeki tavrımız, "hakkı yenmiştir" şeklinde değil, hadisler incelenerek "hilafette İmam Ali'nin yeri nedir" in tespiti şeklinde olmuştur.

Kısaca bu hadislere değinelim.

Peygamber (s.a.v.) Gadir-i Hum'da şunları buyurmuştur:

1- "Ali b. Ebu Tâlib, Benim kardeşimdir, vasîmdir, halifemdir ve Benden sonraki halifemdir."

2- "Allah Resûlünün (s.a.v.) halifesi odur. Mü'minlerin Emiri odur. Allah tarafından tayin edilen hidayet imamı odur."

3- "Ey insanlar! Bu Ali'dir! O Benim kardeşimdir, vasîm, ilmimi toplayan ve ümmetim arasında iman eden kimseler üzerindeki halifemdir."

4- "Ey insanlar! Ben hilafet emrini kıyamet gününe kadar imamet verâseti olarak neslime emanet ediyorum."

5- "Ali, Allah tarafından tayin edilen imamdır."

6- “Benden sonra Ali, Allah’ın emri ile sizin veliniz ve imamınızdır. İmamet makamı ondan sonra da Allah ve Resûlü ile görüşeceğiniz güne kadar onun evlatlarından olan Benim neslimin hakkıdır.

Hz. Ali’nin (a.s.) Emirü’l-Mü’minîn oluşu biz-zat Allah’ın emri ile dir. Bu hutbenin birçok yerinde imamlığın Hz. Ali’nin olduğu belirtilmiştir.

Dikkat edilirse, hilafet hakkındaki görüş Allah ve Resûlüne aittir.

Burada bize söz düşmez.

Hilafetin Hz. Ali’nin hakkı olması ve Hz. Ebu-bekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman’ın bu konuda Hz. Ali’nin hakkını yediği ile ilgili görüş ise zaten bize ait değildir.

Ehl-i Beyt İmamlarının bu konuda görüşleri olduğu gibi, bu görüş en çok, uğruna canını feda etmekten çekinmeyen İmam Hüseyin’e aittir.

Kerbela faciasında şehadet şerbetini içen İmam Hüseyin neden ve kime karşı kıyam etmiştir?

İmam Hüseyin, hilafet kendi hakkı olmasına rağmen, hakkı olmayan kişiler tarafından gasp edildiğini söyleyerek, ümmetin gerçekleri görmesi ve İslam’dan sapmaların önüne geçmek için kıyam etmiştir.

Şii veya Sünnî hangi kaynak eseri açsanız, Kerbela vahşeti ve İmam Hüseyin’in kıyamı ile

ilgili bundan başka bir gerekçeye rastlamazsınız.

İmam Hüseyin, Resûlullah'ın "oğlum" hitabına mazhar olmuş, cennet gençlerinin efendisidir

İmam Hüseyin, Resûlullah'ın "oğlum" hitabına mazhar olmuş, cennet gençlerinin efendisidir ve Ehl-i Beyt'tendir.

İmam Hüseyin'in sahip çıktığı ve canı pahasına halkı ayıktırmaya çalıştığı bir konuya sahip çıkmak bir Müslüman için şeref vesilesi olmalı iken, bunları iman çizgisinden sapma olarak yorumlayanların neye inandığı bizi derinden düşündürmektedir.

Hz. Ali Efendimizin Emirü'l-Mü'minîn yani halife oluşunun bizzat Cenab-ı Hakk'ın emri ile olduğunu vurgularken Gadir-i Hum gününden bahsetmekte yarar vardır.

GADİR-İ HUM'DA İMAM ALİ'NİN VELAYET VE HİLAFETİNİN İLAN EDİLMESİ

Gadir-i Hum günü, Sünnî dünya için halen bilinmeyen bir hakikattir.

Peygamberimiz ilk ve tek haccı olan Veda Haccı esnasında Arafat'ta irad ettiği hutbesinde iman ve İslam esaslarını anlatmış, insan haklarını İslam açısından beyan etmiştir.

Hz. Peygamber (s.a.a.) hac dönüşü Mekke ile Medine arasında Gadir-i Hum denilen mevkie ikinci kez sahabesini toplayarak bir hutbe daha irad etmiştir.

Bu hutbesinde, Allah'ın emri ile Hz. Ali'nin, kendisinden sonra imam tayin edildiğini bildirmiştir.

Gadir-i Hum denilen yerde irad edilen bu hutbeye Gadir-i Hum hutbesi denir ve yalnızca Hz. Ali'nin halife olarak ilan edilmesi maksadıyla buyurulmuştur.

Hz. Resûl'den sonra, Emevi dönemiyle beraber bir makam koltuğu gibi el değiştirmeye başla-

yan ve seçime dönüşen halife tayini, Gadir hutbesinde gördüğümüz şekliyle esasen Allah'ın emri ve Resûlullah'ın nasbı ile belirlenecek önemde bir konudur.

İleride İslam dininde halifenin seçim usulü hakkında bilgi vereceğiz. Ancak önce Gadir hutbesi neden irad edildi, buna değinelim.

Ehl-i Beyt kaynaklarının hiçbir şek ve şüpheye yer vermeyerek kabul ettiği Gadir hutbesindeki halife tayini, 222 Sünnî âlimin eserinde de yer almaktadır.

Esasen Hz. Ali Efendimizin Resûlullah'tan sonra halife tayin edilişi, İslam'ın tüm kaynaklarında "mütevatir derecede haber"lerle sabittir.

Nitekim el-Bani, Gadir hadislerinin her iki kısmının sahih, hatta ilk kısmının mütevatir olduğunu açıklamaktadır.¹⁹ Sünnî dünyanın yeni yeni tanımaya başladığı Gadir-i Hum hutbesinin irad günü, Şia âlemince bir bayram olarak kutlanmaktadır.

Sünnî kesim, maalesef Sakife'de başlayan sapmayı doğru olarak kabul etmiş; Allah'ın emrini ve Resûlullah'ın nasbını unutmıştır. Oysa Ehl-i Beyt dünyası için Hz. Ali Efendimizin hilafeti konusu bir iman şartıdır.

İman ve İslam esaslarında temelde bir olan Şii

19 el-Bani, Nasiruddin, Silsiletü Ehadisi's-Sahihah, I-IV, s. 343-344, 2.Baskı, Amman, 1404.

ve Sünnî dünya, imamet meselesinde birbirinden ayrılmaktadır.

Yıllar süren büyük yalanlar, Şiileri bâtılda gibi gösterse de aslında Şiilerin iman esaslarında yer alan imamet konusu onların inandığı şekliyle doğrudur.

Hilafet ilanının yapıldığı Gadir hadisi pek çok râviden aktarılır.

Sünnî ulemadan hafız Ebu Ca'fer Muhammed b. Cerir-i Taberî “el-Velayetü fi Turuk-ı Hadis-i Gadir” adlı kitabında Gadir hadisini, Zeyd b. Erkam'dan şöyle rivayet ediyor:

“Resûlullah (s.a.a.) Veda Haccı'ndan dönerken öğle vaktinin sıcağında Gadir-i Hum denilen yerde durdu. Büyük gölgelikler kurulmasını emretti.

Gölgelikler kurulduktan sonra, herkesin cemaat namazı için toplanmasını buyurdu. Cemaat namazı için toplandık; Allah Resûlü (s.a.a.) bizlere bir hutbe okuyarak şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ Bana şu ayeti nâzil etti: ‘Ey Resûl! Sana indirilene tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan peygamberliğini tebliğ etmemiş gibi olursun ve Allah Seni insanlardan koruyacaktır.’²⁰

Cebrail Bana burada Rabbimin şu emrini bütün herkese iletmemi bildirdi: ‘Ali b. Ebu Tâlib Benim kardeşim, vasîm ve halifem, Benden sonra İmamdır.’

20 Maide, 67.

Ben de size tebliğ ediyorum.

Ben her kimin mevlası isem, bu Ali de onun mevlasıdır; bu Allah tarafından Bana bildirilmiştir.”

Maide 67. ayetin nâzil olmasından sonra irad edilen bu hutbe göstermektedir ki, Hz. Ali'nin halife oluşu bizzat Allah'ın emri ile dir.

Hutbe esnasında birçok kere Hz. Ali Efendimizin elini hatta pazusunu tutup havaya kaldırarak, Hz. Ali'nin faziletini ve kendisinden sonra ümmetin velayetini ilan buyurdu.

Resûlullah, Allah'a hamd ü senâ, sahabesine tembih ve hatırlatmada bulunduktan sonra şöyle buyurdu:

“Ey insanlar! Ben bir beşerim. Rabbimin elçisinin (Azrail'in) gelmesi ve Benim de ona icâbet etmem yakındır.

Ben size iki ağır emanet, iki halife bırakıyorum. Birincisi, içinde hidayet ve nur olan Allah'ın Kitabı'dır. Arş'tan arza uzatılmış Allah'ın ipidir. Ona tutununuz.

(İkincisi) Ehl-i Beyt'imdir. Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatırım. Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatırım. Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatırım” dedi.

(Dinleyenler), “Şehadet ederiz ki Sen tebliğ ve nasihat ettin, bütün gücünle çalıştın. Allah Sana hayırlı mükâfat versin” dediler.

Sonra Hz. Ali'nin (r.a.) elini tutarak pazusunu tekrar havaya kaldırdı. Bütün insanlar Hz. Ali'yi (r.a.) tanıdılar.

Hz. Peygamber (s.a.a.) şöyle buyurdu:

“Ey insanlar! Mü'minlere nefislerinden daha önemli insan kimdir? Ben sizin için nefislerinizden daha önde değil miyim?” (Kendisini dinleyen) sahabe, “Elbette öndesin Ey Allah'ın Resûlü... Hem Allah ve Resûlü daha iyi bilir” dediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.a.), “Yüce Allah, Benim mevlamdır (efendim, sahibim). Ben de mü'minlerin mevlasıyım (sahibiyim, efendisiyim). Ben mü'minler için nefislerinden daha önemliyim. Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır. Ali Benden sonra sizin velinizdir” buyurdu.

Bunu konuşmasının arasında birçok kere tekrar ettikten sonra, her tekrarının akabinde şöyle devam etti: “Allah'ım, Ali'yi veli/idareci/mevla kabul edeni Sen de yücelt. Ona düşman olana düşman ol, onu seveni sev. Ondan nefret edenden nefret et, onu küçük düşüreni küçük düşür. Nerede olursa, hakkı ondan ayırma.

İyi dinleyin ve hazır olan olmayana duyursun” diye konuşmasını bitirdi.

Alusi, Maide 67. ayetin nâzil olmasından sonra Hz. Ali'nin halife olarak tayin edilmesini beyan ettiği tefsirinde şunları yazar:

“İbn Abbas’ın şöyle dediği rivayet edilmektedir:

Bu ayet, Ali (k. veche) hakkında nâzil oldu. Yüce Allah, Hz. Peygambere onun (Ali) velayetini insanlara ilan etmesini emrettiğinde, Resûlullah, insanların kendisine ‘amcasının oğlunu başımıza geçirdi’ deyip kendisini kınamalarından oldukça korktu. Bunun üzerine Allah bu ayeti indirdi; O da Gadir-i Hum’da Ali’nin velayetini ikame etti. Onun elini tutup kaldırarak şöyle buyurdu: Ben kimin velisi-idarecisi isem, işte bu Ali de onların velisi-idarecisidir. Allah’ım onu veli kabul edip dost olana dost ol; ona düşmanlık yapana da düşman ol.”

Celeleddin Suyutî de, ed-Dürrü’l-Mensûr’da, Ebi Hatim, İbn Murdeveyh, İbn Asakir ve Ebu Said el-Hudrî’den naklen böyle tahrir etti.²¹

Suyutî’nin ed-Dürrü’l-Mensûr eserinde, İbn Ebi Hatim’in Tefsiru’l-Kur’âni’l-Azim eserinde ve Vahidî’nin Esbab-ı Nüzul eserinde, Maide 67. ayetin Hz. Ali Efendimizin halife olarak tayini hakkında nâzil olduğu yazmaktadır.

Gadir hutbesinin 6 yerinde imamlığın Hz. Ali’nin olduğu bildirilmiştir.

1- “Ali b. Tâlib, Benim kardeşimdir, vasimdir, halifemdir ve Benden sonraki halifemdir.”

2- “Allah Resûlünün (s.a.a.) halifesi odur. Mü’minlerin emiri odur. Allah tarafından tayin

21 Ebu’l-Fazl Şihabuddin es-Seyyid Mahmud el-Alusî, Ruhü’l-Me’ani fi Tefsiri’l-Kur’âni’l-Azim ve’s-Seb’il-Mesani, Beyrut bsk, c.IV.

edilen hidayet imamı odur.”

3- “Ey insanlar! Bu Ali’dir! O Benim kardeşimdir, vasım, ilmimi toplayan ve ümmetim arasında iman eden kimseler üzerindeki halifemdir.”

4- “Ey insanlar! Ben hilafet emrini kıyamet gününe kadar imamet veraseti olarak neslime emanet ediyorum.”

5- “Ali, Allah tarafından tayin edilen imamdır.”

6- “Benden sonra Ali, Allah’ın emri ile sizin veliniz ve imamınızdır.

İmamet makamı ondan sonra da Allah ve Resûlü ile görüşeceğiniz güne kadar onun evlatlarından olan Benim neslimin hakkıdır.”

Hz. Ali’nin imamet ilanından sonra henüz insanlar dağılmadan Maide 3. ayet nâzil oldu: “Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, size nimetlerimi tamamladım ve size din olarak İslam’ı seçtim.”

Resûlullah (s.a.a.); “Allahuekber! Din kemâle erdirildi. Nimet tamamlandı. Yüce Allah Benim risaletime, Ali’nin velayetine razı oldu” buyurdu.

Yani, Hz. Ali’nin imametinin bilinmesi ile İslam dini tamamlanmıştır ve bu Allah’ın emridir.

Maide 3. ayetin, Hz. Ali’nin hilafet ilanından sonra nâzil olduğu İmam Ahmed b. Hanbel’in Müsned’inde (c.1 s.241 (s.262), 950 (s.340) 964

(s.344); 7/23959 (s.779-780); 6/18671 (s.305-306), 19494 (s.528), 19518 (s.534), 19540 (s.538-539), 19543 (s.539), Taberî’de, Celaleddin Suyutî Tefsirinde, İmam Fahri Razi Tefsirinde, İmam Gazalî’nin İhya’sında, İbn-i Ebi’l-Hadid’in Nehcü’l-Belağa Şerhi’nde, Menâkıb-ı Harezmî’de (s.25) yer almaktadır.

Sahih rivayetlere göre, Gadir-i Hum günü, Hz. Peygamberin Hz. Ali Efendimizi yerine halife ve vasi olarak tayininden sonra “ikmal ayeti” olarak bilinen Maide 3’ün nâzil olduğu pek çok Sünnî eserde yer alır.²²

Bu açıdan değerlendirildiğinde Hz. Ali’nin imametini reddetmek, Allah’ın emrine karşı gelmektir.

Maide Suresi’nin 3. ayetinin Hz. Ali’nin velayeti hakkında olduğunu rivayet eden râviler şöyledir:

Hz. Ali (a.s.), Abdullah b. Abbas, Ebu Said el-Hudrî, Bera b. Azib, Ammar b. Yasir, Mikdad b. Esved, Zeyd b. Erkam, Selman-ı Farisi, Ebu Zer Gifari.

22 Müslim, Sahih, Fedailü’s-Sahabe, 44/36,6175,6176,6177; Nesâî, Hasais-i Ali, H.no: 8,76,82,83,85,90,95,96; İbn Mace, Sünen, Mukaddime, Fazlu Aliyy İbn Ebi Tâlib, 29/116; Tirmizî, Sünen, Menâkıb, 30,36,50-3716; İbn Ebi Şeybe, Musannaf, VII.495,R.9,10; Hakim, Müstedrek, II/129,III,109,116; Kenz, R.31662,32904,32946; Heytemî, Savaik, 120-124; Münavi, Feyzu’l-Kadir, III/had no:2631, s.433-434, VII/had. No.9000, s.253-254; Sıbt b. Cevzî, Tezkiretü’l-Havvas, s.30; Hatib el-Bağdadî, et-Tarih, VII/289.

MAİDE 67. AYET İMAM ALİ EFENDİMİZİN HALİFE İLANINI EMREDER

Yüce Allah, Maide 67. ayet-i kerime ile Hz. Peygamber'e bir ilan ve tebliğ görevi vermektedir. Âyet-i kerime şöyledir:

“Ey Peygamber! Rabbinden Sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan, O'nun verdiği peygamberlik görevini yerine getirmemiş olursun. Allah, Seni insanlardan korur. Şüphesiz Allah, kâfirler topluluğunu hidayete erdirmeyecektir.”²³

Buradaki tebliğ ve ilanın Hz. Ali Efendimizin halife tayini ile ilgili olduğu pek çok Sünnî âlim tarafından ifade edilir:

Büyük müfessir ve muhaddis İmam es-Suyutî şunları kaydetmektedir:

“İbn Ebi Hatim, İbn Merdûye ve İbn Asakir'in bildirdiğine göre, Ebu Said el-Hudrî, 'Ey Peygamber, Rabbinden Sana indirileni tebliğ et...' ayeti, Gadir-i Hum günü, Ali bin Ebi Tâlib hakkında nâzil olmuştur' demiştir.

23 Maide, 67.

İbn Merdûye'nin bildirdiğine göre, İbn Mes'ud der ki: 'Biz, Resûlullah (s.a.a.) zamanında, 'Ey Peygamber, Rabbinden Sana indirilene tebliğ et...' âyetini okur ve 'Ali bütün mü'minlerin velisidir, idarecisidir (mevla)' ifadesini ekledik. Sonra, 'Eğer bunu yapmazsan, O'nun verdiği peygamberlik görevini yerine getirmemiş olursun. Allah, Seni insanlardan korur' şeklinde devam ederdik.'"²⁴

Tefsir ilminin Sünnî temel kaynaklarından olan Vahidî'nin Esbab-ı Nüzul'ünde ise söz konusu Maide 67. âyet-i kerimesinin nüzul sebebi şöyle nakledilmektedir:

"... İbn Atıyye'den, o da Ebu Said el-Hudrî'den (r.a.) rivayet etmektedir. (Ebu Said el-Hudrî) dedi ki: 'Ey Peygamber, Rabbinden Sana indirilene tebliğ et...' âyeti, Gadir-i Hum günü Ali bin Ebi Tâlib (r.a) hakkında nâzil olmuştur.'"²⁵

Nişabur tefsir ekolünün öncülerinden büyük müfessir es-Sa'lebî, söz konusu ayet-i kerimenin manasını şöyle kaydetmektedir:

"Ebu Ca'fer Muhammed b. Ali dedi ki; bunun manası şudur: (Muhammed'im) Ali'nin (r.a) fazileti hususunda Sana indirilene tebliğ et. Nitekim bu ayet nazil olduğunda Resûlullah (s.a.a),

24 Celaluddin Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr fi't-Tefsir bi'l-Me'sur, Beyrut 2001, III/109, Maide 67'nin tefsiri.

25 el-Vahidî Ebu'l-Hasan Ali b. Ahmed, Esbab-ı Nüzul, Kahire 2003, s.104-105.

Ali'nin (r.a) elini tutup kaldırdı ve 'Ben kimin velisi-idarecisi isem, Ali de onun velisi-idarecisi-dir' buyurdu." 26

Adiyy b. Sabit'in Hz. Bera'dan (r.a.) rivayeti ise şöyledir:

Resûlullah ile birlikte Veda Haccı'ndan dönüşte, Gadir-i Hum'daydık. Namaza toplanın diye nida etti. İki ağacın gölgesi altında iken, Ali'nin (r.a.) elinden tutup kaldırarak şöyle buyurdu: "Ben, bütün mü'minlere kendi canlarından daha önde, daha yüce değil miyim?"

Ashab, "Şüphesiz öylesin ya Resûlallah" dediler.

Bunun üzerine tekrar "Ben, her bir mü'mine kendi nefsinden daha önde, daha evla değil miyim?" buyurdu.

Ashab da yine, "Şüphesiz öylesin ya Resûlallah" dediler.

Bunun üzerine Resûlullah şöyle hitap buyurdu: "Ben kimin velisi-idarecisi isem, işte bu (Ali) de onların velisi-idarecisidir. Allah'ım, onu veli kabul edip dost olana dost ol; ona düşmanlık yapana da düşman ol."

Ömer (r.a.) onunla karşılaştığında; "Gözün aydın olsun ey Ebu Tâlib'in oğlu, sen gece-gündüz (her an) her bir mü'min erkek ve mü'mine hanımın velisi-idarecisi oldun" diye tebrik etti." 27

26 Ahmed b. Hanbel, Müsned, I/84.

27 Ebu İshak es-Sa'lebî en-Nişaburî, el-Keşf ve'l-Beyan, Thk. Ebi Muhammed b. Aşur, 1.Baskı, Beyrut, 2002, c.IV/s.92.

Müfessir Âlusî ise, Maide 67. âyetin bağlamında Sünnîlerin genel görüşünü de beyan ettiği tefsirinde şunları kaydetmiştir:

“İbn Abbas’ın şöyle dediği rivayet edilmektedir: Bu ayet, Ali (k.vehce) hakkında nâzil oldu. Yüce Allah, Hz. Peygambere onun (Ali) velayetini insanlara ilan etmesini emrettiğinde; Resûlullah, insanların kendisine ‘amcasının oğlunu başımıza geçirdi’ deyip kendisini kınamalarından (ta’n etmelerinden) oldukça korktu. Bunun üzerine Allah, bu ayeti indirdi; o da Gadir-i Hum’da Ali’nin velayetini ikame etti. Onun elini tutup kaldırarak şöyle buyurdu: Ben kimin velisi-idarecisi isem, işte bu (Ali) de onların velisi-idarecisi-dir. Allah’ım, onu veli kabul edip dost olana dost ol; ona düşmanlık yapana da düşman ol.”

Celeddin Suyutî de, ed-Dürrü’l-Mensur’unda; Ebi Hatim, İbn Murdeveyh, İbn Asakir ve Ebu Said el-Hudrî’den naklen böyle tahrir etti.²⁸

Temel İslam kaynaklarında nakledilen İmam Ali’nin velayeti ve Gadir-i Hum gerçeğinin ısrarla gizlenmesi ve üstünün örtülmesi, elbette sorgulanması gereken ilmî ve imanî bir görev olsa gerektir.

28 Ebu’l-Fazl Şihabuddin es-Seyyid Mahmud el-Alusi, Ruhul-Me’ani fi Tefsiri’l-Kur’âni’l-Azim ve’s-Seb’il-Mesani, Beyrut bsk, c.IV, s.192,193.

GADİR HUTBESİNİN ARDINDAN HZ. ALİ EFENDİMİZ TEBRİK EDİLMİŞTİR

Gadir hadisi ile, Hz. Ali'nin halife tayin edilmesinin bir delili de sahabenin onu tebrik etmesidir.

İmam Ahmed b. Hanbel, Müsned'inde şu hadisi nakletmektedir:

Bera b. Azib (r.a.) dedi ki: Resûlullah'ın (s.a.a.) (ifa etmiş olduğu Veda Haccı dönüşünü) seferinde birlikteydik. Gadir-i Hum'da konakladık. Namaz kılma emrini vererek nida ettirdi. İkinci namazını kıldırdı. Ardından (bir hutbe irad ederek) Ali'nin (r.a.) elini tuttu ve “Bilmez misiniz ki, Ben, mü'minlere kendi nefislerinden evlayım?” buyurdu. Ashab, “Evet” cevabını verdiler. Resûlullah (s.a.a.) suali, “her bir mü'min için” ifadeyle aynı şekilde tekrar etti; sahabiler, “evet” karşılığını verdiler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.a.) Ali'nin elini tutup kaldırarak, “Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır. Allah'ım ona dost olan dost, düşman olana düşman ol” buyurdu.

Bu esnada Ömer (r.a.) Hz. Ali (a.s.) ile karşılaştı ve onu şöylece kutladı: “Ne mutlu sana, ey

Ebu Tâlib'in oğlu! Gözün aydın! Kadın ve erkek her bir mü'minin mevlası oldun" dedi. ²⁹

Sahabilerin İmam Ali'nin velayet ve imametini tebrik etmelerine dair çok az farklılıklarla aynı rivayetleri İbn Kesir ve Bağdadî de nakletmektedir. ³⁰

Hüccetü'l-İslam Ebu Hamid Muhammed b. Muhammed Gazalî (r.a.) ise, Gadir-i Hum olayını anlattıktan sonra, Hz. Ömer'in de diğer sahabiler gibi, "Yaşa, var ol, ey Hasan'ın babası! Şüphesiz sen, artık benim ve kadın erkek her bir mü'minin mevlası oldun" diye tebrik ve hakkı teslim ettiğini nakleder ve İmam Ali'nin velayet ve imametinin Yüce Allah'ın emriyle Resûlullah'ın nasb etmesi ile gerçekleştiği görüşünü açıklar. ³¹

(Resûlullah, hutbesini bitirir bitirmez) Ömer, derhal "Yaşa, yaşa, bravo Sana ey Hasan'ın babası! Sen artık bizim velimiz, kadın erkek bütün mü'minlerin velisi oldun" diyerek kutlaması da şüphesiz bu emre teslimiyet, tayin edilene ilişkin rıza beyanı ve açık hükümdür. Ancak Hz. Peygamberin rihletinden sonra Hz. Ebubekir ve Hz.

29 Ahmed b. Hanbel, Müsned, 4/281;6/305-306, had. no: 18671,18672, Beyrut bask. 1998.

30 İbn Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 11/73; Hatib el-Bağdadî, Tarih el-Bağdadî, 8/289.

31 İmam Gazalî, Sırru'l-Âlemeyn ve Keşf-u ma Fi'd-Dareyn, s.16-18, Millet Kütüp. yazma eser, Ali Emiri Arabi bölm., 915; Hüccetü'l-İslam Muhammed b. Muhammed Gazali, Sırru'l-Alemeyn, s.23, zabt, ta'lik; Muvaffak Fevzi el-Cebr, Dimaşk, 1.Baskı, Prof. Dr. Haydar Baş, İmam Ali, s.445, İcmal yayıncılık.

Ömer bu emre itaati unutarak, Resûlullah henüz defnedilmeden Sakife denilen yerde demokratik usulle yeni bir halife seçmişlerdir.

Oysa İbn Hacer el-Heytemî'nin Darekutnî'den naklettiğine göre; Resûlullah'ın Hz. Ali'yi Gadir-i Hum hutbesiyle “kendisinden sonra kadın-erkek bütün mü'minlerin velisi” olarak nasb ve ilan etmesi üzerine Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer, “Ey Ebu Tâlib'in oğlu, gözün aydın olsun, sen kadın-erkek her mü'minin velisi oldun” diye tebrik ederler.³²

Ehl-i Beyt Külliyyatımızda detaylıca anlattığımız Gadir-i Hum hutbesi gerçeğini şöylece özetleyebiliriz:

“Hadislerden yola çıkarak hilafete destek arıyorsa, Resûlullah (s.a.a.) hiçbir sahabi hakkında Hz. Ali kadar hadis buyurmamıştır.

Maide Suresi 3. ayet olan İkmal ayeti ile Maide Suresi 67. ayet olan Tebliğ ayeti, Resûlullah tarafından İmam Ali'nin velayeti ve hilafetinin ilan edilmesi suretiyle dinin tamamlanmasına dairdir.

Sadece Gadir-i Hum günü irad edilen hutbenin 6 yerinde Hz. Ali, Cenab-ı Peygamber tarafından “halife ve vasî” olarak ilan edilmiştir.

Bunlardan birinde, “Ali b. Ebi Tâlib, Benim kardeşimdir, vasîmdir, halifemdir ve Benden sonraki halifemdir” buyurmuştur.

32 el-Heytemî, es-Sevaik, s.42, Kahire bask.

Yine hutbenin bir yerinde, “Ey insanlar! Bu Ali’dir! O Benim kardeşimdir, vasım, ilmimi toplayan ve ümmetim arasında iman eden kimseler üzerindeki halifemdir” buyurmaktadır.

Yine başka bir yerinde, “Benden sonra Ali, Allah’ın emri ile sizin veliniz ve imamınızdır. İmamet makamı ondan sonra da Allah ve Resûlü ile görüşeceğiniz güne kadar onun evlatlarından olan Benim neslimin hakkıdır” buyurmuştur... Hz. Ali hakkında 300 âyet nâzil olmuştur.

Hilafetin Hz. Ali’nin hakkı olduğu konusu, bazı çevrelerde iddia edildiği gibi, Hz. Ebu Bekir’in, Hz. Ömer’in, Hz. Osman’ın küçük düşürülmesine sebep de değildir.

Bu iddia, İslam ümmetinde büyük bir fitneyi ateşleyecek ve ayrışmaya sebep olacak bir değerlendirmedir.

Hz. Ali’nin hilafetini kabul, diğerlerini red değil, ayet ve hadisle sabit olan bir meseleyi ortaya koymaktır.

Yoksa Hz. Ebu Bekir ne kadar değerli ise, Hz. Ali de o kadar kıymetlidir. Bu mânâda fark yaratacak bir açıklama asla yapılmamıştır.”³³

Gadir-i Hum’a dair hadis ve haberlere 222 Sünnî âlim de eserlerinde yer vermiştir. Bunları konuyu sonunda zikrettik.

33 bkz. Prof. Dr. Haydar Baş, Ehl-i Beyt Külliyyatı İmam Ali.

GADİR HUTBESİNDEN SONRA HZ. ALİ'NİN HALİFELİĞİNİ İNKÂR EDENLERİN UĞRADIĞI AKİBET

Büyük muhaddis İmam Suyutî, “sekaleyn/ iki ağır emanet” diye şöhret bulan hadis-i şerifi, “halîfeteyn/iki halife” kavramı ile rivayet etmektedir:

“Size iki halife bırakıyorum. Yerle gök arasında sarkan Allah’ın Kitabı ve itretim/Ehl-i Beyt’im. Bunlar Havz’ın başına kadar birbirinden ayrılmaz.”³⁴

Bu gerçek, evrensel ve Havz-ı Kevser’e varıncaya dek devam edecek ebedî bir ilan ve mükellefiyettir.

Gadir-i Hum olayı ve hutbesi, Hz. Ali, Ebu Ey-yub el-Ensarî, el-Bera b. Azib, Ebu Said el-Hudrî, Abdullah b. Abbas, Zeyd b. Erkam, Sa’d b. Ebi Vakkas, Bureyde b. el-Hasib başta olmak üzere sahabenin büyüklerinden birçok tarikle nakledilmiştir.

34 Münavî, Feyzu’l-Kadir Şerhu’l-Camiu’s-Sağır, c.3, s.433, had. no:2631, Kahire, Daru’l-Hadis, 2010.

Ahmed b. Hanbel (r.a.) Gadir-i Hum'a dair şu detayı da nakleder:

“Hz. Ali -keremellahu vechehu- Resûlullah'ın dâr-ı bekâya rihletinden sonra Rahbe'de, içinde sahabe-i kiramın da olduğu bir topluluğa, Gadir-i Hum olayı hususunda şahitlik etmelerini ister. Orada bulunan sahabilerden üçü hariç tamamı ayağa kalkarak olaya şahitlik yapar, gözleriyle gördüklerini, kulaklarıyla duyduklarını aktarırlar. Bunun üzerine Hz. Ali (r.a.), Gadir-i Hum'da görüp-duyduklarını ifade etmeyen 3 kişiye beddua eder, bedduası kabul olunur.”³⁵

Zeyd b. Erkam'dan gelen bir rivayette ise, Hz. Zeyd, şahitlik yapmadığı için gözlerinin kör olduğunu söylemektedir.³⁶

Ehl-i Beyt kaynaklarında ise diğer iki sahabinin birinin alaca hastalığına yakalandığı, diğerinin ise Arabî (kapkara) kesildiği nakledilir.³⁷

Yine Sünnî kaynaklarda rivayet edildiği üzere, Gadir-i Hum'dan sonra, “Ey Muhammed, Senin peygamberliğine razı olduk, namazı-orucu kabul ettik; başımıza bir de amcaoğlunun velayetini mi sardın?! Böyle bir şey varsa, başımıza taş yağsın” diye çıkışan Haris b. Numan el-Fihri gibiler

35 Ahmed b. Hanbel, Müsned, I/964 (s.344); İbn Kesir, Bidaye, V/211; İbn Ebi Şeybe, Musannef, VIII/114.

36 Heysemî, Mu'cem, IX/106, Beyrut, 1967.

37 Allame Şerefuddin, el-Muracaat, s.326-327, Mısır 1975.

de çıktı. Ama Allah, Ebrehe'nin ordusunu Ebabil kuşlarının gagalarıyla delik deşik ettiği gibi, Haris b. Numan'ın da başına öyle bir taş yağdırdı ki, başından girdi, altından çıktı.³⁸

38 Münavî, Feyz'ul-Kadir, c.VIII, s.253, Daru'l-Hadis bask.2010; Alusî, Ruhu'l-Meani, XXIX,55; Ebu İshak es-Sa'lebî, el-Keşf ve'l-Beyan, s.234; Kurtubî, el-Camii'l-Ahkami'l-Kur'ân, c.9, s.181-182, Beyrut, 1993; Bedreddin Çetiner, Esbab-ı Nüzul, Çağrı yay. 2/906-907; Halebî eş-Şafiî, es-Sire, III/274.

İSLAM'DA HALİFENİN SEÇİM USULÜ

Konuyu bitirirken, İslam'da halifenin seçim usulünden bahsetmekte yarar var.

İslam'a göre imametın tespit ve tayini bizzat Allah tarafından yapılmaktadır. Buradaki usul şudur:

İslam'da bir insanın baş olabilmesi aynı zamanda dinî bir yükümlülüktür. Din kurumunun başındaki kişinin, insanların veya bir şahsın iradesi ile seçilip tayin edilmesi mümkün müdür?

Böyle bir şeyin olduğunu kabul edersek, her insan kendi iradesinin üstündeki iradeyi tayin ve tespit edecektir ki, burada bir keyfiyet ortaya çıkar. Bu usul demokratik bir usuldür.

İtikadî konularda böyle bir keyfiyet söz konusu olamaz.

Halife nasb yolu ile belirlenir.

Kur'ân-ı Kerim'de halifenin Allah'ın emri ile seçildiğine dair ayetler bulunmaktadır:

“Ey Muhammed! Hani Rabbin meleklere, ‘Ben muhakkak yeryüzünde bir halife yarataca-

ğım' demişti.”³⁹

“Ey Davud! Seni yeryüzünde halife kıldık.”⁴⁰

“Ey İbrahim! Seni insanlara imam ettim.”⁴¹

“Ve içlerinden sabrettikleri zaman, emrimizle doğru yola iletir imamları çağıracağız.”⁴²

Bu ayetlere göre Allah, önderleri nasb ediyor.

Dinimize göre, imamet makamı bir imamın diğerine Allah'ın emri ile miras bıraktığı bir makamdır.

Bunun için Hz. Ali'nin hilafeti gasp edilmiş; İslam'a aykırı bir şekilde demokratik seçimle hilafet başkasına verilmiştir.

39 Bakara, 30.

40 Sa'd, 26.

41 Bakara, 124.

42 Secde, 24.

MUAVİYE TARAFTARLARININ İMAM ALİ'NİN HİLAFETİNE İTİRAZLARINA REDDİYE

Hilafet mevzuunda Sünnî dünyada iki ayrı eleştiri söz konusudur.

Birincisi, Hz. Ali (a.s.) ile Muaviye arasındaki hilafet konusudur.

Burada Hz. Ali (a.s.) ve Muaviye arasındaki meselenin içtihad ayrılığından kaynaklandığı ve Muaviye'nin içtihad ehli olduğu için haklılığı savunulmaktadır.

Ehl-i Sünnet'e göre dinî kaynakları hatırlatarak başlayalım: Kitap, Sünnet, İcma, Kıyas-ı Fıkaha.

İmam Ali'nin (a.s.) Hz. Osman'dan sonra halife seçilmesi sahabenin tamamı ile yani icma ile olmuştur.

Muaviye'nin burada tek başına içtihad hakkı yoktur.

Kaldı ki, Peygamber Efendimizin (s.a.v.) vefatından sonra Ebu Süfyan İmam Ali'ye (a.s.) gele-

rek biat teklifi yapmıştır.

Muaviye'nin tarafının meseleye bakışı fıkıh ve akaid kurallarına göre değildir.

Eğer öyle olsa idi, Ebu Süfyan, İmam Ali'ye (a.s.) biat teklifi yapmazdı.

Hz. Osman'dan sonra hilafet icma ile sabit olup, İmam Ali'nin (a.s.) hakkıdır.

Ortada muğlak bir konu yoktur ki burada içti-had olsun.

Demek ki, Hz. Ali icma ile seçilmiş halifedir. Burada bir icma varken, geride kalanların hak sahibi olması söz konusu olamaz.

İMAM AZAM'IN HİLAFETE DAİR GÖRÜŞÜ

Muaviye'nin hilafeti ile ilgili olarak İmam Azam Ebu Hanife şunları söylüyor:

“Şamlılar bizi sevmiyorlar. Zira Hz. Ali ve Muaviye'nin saflarından birisine iştirak etmemiz talep edildiğinde, ‘biz ancak Ali'nin askerleri arasına katılırız’ diyoruz.

Ehl-i hadis diye bilinenler bizi sevmiyor. Zira biz Ehl-i Bey'ti seviyoruz. Ehl-i Beyt'e gönülden bağlıyız. Hilafetin Hz. Ali'nin hakkı olduğuna inanıyor ve savunuyoruz.”⁴³

Hilafet konusunda İmam Azam'ın, İmam Gazalî'nin, Hz. Fâtıma'nın ve Hz. Ali'nin (a.s.) görüşleri ortada iken, hiç kimseye söz düşmez.

Ayet ve hadisin olduğu bir konuda içtihad, vahiy ile aklın çatışmasıdır ki, bu, müsteşriklerin de kullandığı bir metottur.

Hz. Ali ve Hz. Fâtıma'nın görüş beyan ettiği bir konuda, hiçbir âlimin söz söyleme hakkı yoktur.

43 Bezzazî, Menakıb-u Ebu Hanife, s. 275.

Hz. Peygamberin, İmam Ali ve Hz. Fâtıma'nın görüşünün olduğu bir yerde İmam Rabbanî'nin görüş beyan etmesi tamamen bâtıldır.

İMAM GAZALÎ'NİN HİLAFETLE İLGİLİ GÖRÜŞÜ

Hilafet konusunda ikinci ihtilaflı durum ise, Hz. Ebubekir ile Hz. Ali arasındaki meseledir. Burada, İmam Gazalî'nin ifadeleri duruma açıklık getirmektedir.

İmam Gazalî, hilafetle ilgili olarak şunları söylemiştir:

“... Fakat hilafet hususunda delil bütün açıklığı ile ortaya çıktı. Ve konu aydınlandı. Cumhur (Müslümanların tamamına yakın çoğunluğu) Gadir-i Hum hutbesindeki hadisin metninde şeksiz şüphesiz tam icma ve ittifak ettiler. Orada Resûlullah şöyle buyuruyor: ‘Ben kimin idarecisi isem, Ali de onun idarecisi ve velisidir.’

(...) Dolayısıyla, icmaya ve icma ile sabit naslara aykırı olarak teviller üretmek bâtıldır.

Eğer onun hilafetini (Hz. Ebubekir) kurtarmak için ‘icma hâsıl olmuştu’ dersiniz, şüphesiz bu da doğru değildir. Çünkü onun hilafetinde icma yoktur.

Nasıl olsun ki?

Hz. Abbas ve evlatları, Hz. Ali ve zevcesi Hz. Fâtıma ve evlatlarının hiç birisi biat halkasında bulunmadılar.

Dahası, Sakife’de bulunanların bile birçoğu muhalefet ederek oradan ayrıldılar.”⁴⁴

Hilafet konusunda son sözleri, doğrulukları Tathir ayeti ile Cenab-ı Hak tarafından sabit kılınmış Hz. Ali ve Hz. Fâtıma’ya bırakıyoruz...

44 İmam Gazalî, Sırru’l-Alemeyn ve Keşfi Ma fi’d-Dareyn, s. 16-18.

HZ. ALİ'NİN HİLAFET İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

“... Allah’a and olsun ki, hiçbir zaman Arab’ın Peygamberden sonra imamet ve liderliği O’nun Ehl-i Beyt’inden alacağı, hilafeti benden uzaklaştıracağı aklımın ucundan geçmezdi.

Beni üzen, halkın biat etmek için falancanın etrafında toplanmasıydı. Elimi çektim, ta ki gözlerimle gördüm, bir grup İslam’dan çıkmış Hz. Muhammed’in (s.a.v.) dinini yok etmek istiyorlardı.

Eğer İslam ve ehline yardım etmezsem İslam’ın parçalanıp yok olmasına tanık olmaktan korktum. Bunun acısı benim için halifelik ve hükümetten mahrum olmaktan daha büyüktü. Çünkü birkaç günlük dünya kârıdır ki, zelil olup son bulacaktır. Ama ben bu gelişmelere karşı ayaklandım ve (savaşta) bâtil ortadan kalkıp yok oldu. Din ayakta kalıp sağlamlaştı.”⁴⁵

45 Nehcü'l-Belağa, 62. Mektup.

HAZRETİ FÂTİMA'NIN HİLAFETLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Hz. Fâtıma (a.s.), hilafet konusunda ümmetin, Resûlullah'ın (s.a.v.) bıraktığı mirasa riayet etmediğinden bahsederek şöyle demiştir:

“(…) Başkasının devesini damgaladınız. (Sizin malınız olmayan hilafeti gasp ettiniz) onu sizin olmayan bir çeşmenin başına getirdiniz. Ahdinizden (Gadir-i Hum günündeki biatinizden) uzun bir zaman geçmemişti...

Yazıklar olsun onlara! Onu (hilafeti) risalet kökünden (merkezinden) nübüvvet ve delalet temelinden, Ruhü'l-Emin'in (Cebrail'in) indiği evden, din ve dünya işlerinde âlim olanın elinden çıkardılar. Bilin ki bu büyük ve apaçık bir hüsrandır.”

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, gerek İmam Ali, gerekse Hz. Fâtıma hilafet bahsinde Ehl-i Beyt'in çok ciddi bir haksızlığa uğradığını ifade etmişlerdir.

Bunu hiçbir tevil ve izah tamir edemez.

İMAM CA'FER'İN, HZ. EBUBEKİR'İN VE HZ. ÖMER'İN, HZ. ALİ'DEN ÜSTÜN OLDUĞUNA DAİR SÖZLERİ VAR MIYDI?

Bazı Sünnî çevrelerde konuşulan bir diğer iddia ise, İmam Ca'fer Efendimizin, Hz. Ebubekir'in (a.s.) ve Hz. Ömer'in (a.s.), Hz. Ali'den (a.s.) daha üstün olduğunu iddia eden sözlerinin yer aldığı haberlerdir.

Canını bu uğurda feda eden İmam Hüseyin gibi, Ehl-i Beyt soyunu devam ettiren masum imamların tamamı, hayatlarını, "imameti gerçek sahibine vermenin" gereği üzerine bina etmişlerdir.

Yine Resûlullah'tan (s.a.v.) itibaren her imamın velayetin başı Hz. Ali Efendimiz hakkında sözleri ortadadır.

Bunu yaparken maksatları diğer sahabilere veya ümmete karşı bir üstünlük ayırımı yapmak değildir.

Burada sevilmişlik, seçilmişlik söz konusudur. Ayet ve hadislerle sabit bir hakkın sahibine verilmesi iddiası vardır.

Bu sevilmişlik ve seçilmişliği reddetmek ise, ayet ve hadislerle terstir. Bunun mânâsının da itikadımızda ne olduğu herkesçe malumdur.

Tüm bunları reddeden mantık, kendi uydurduğu hadislerle Hz. Ebubekir'i üstün göstermeye çalışmakta hatta onun Resûlullah (s.a.v.) tarafından halife tayin edildiğini dahi iddia edebilmektedir.

Esas, bu, zorla geliştirilen düşünce gerçeğe terstir.

Kimse Hz. Ali'nin, Hz. Ebubekir'den, Hz. Ömer'den veya Hz. Osman'dan üstünlüğünü tartışmaya açmamaktadır.

Ancak ortada Hz. Ali hakkında Gadir-i Hum gününü ilan edilen bir "halifelik ve vasîlik" varken, kimse tutup da Resûlullah'ın bunun hilafına hareket ederek başka bir zamanda Hz. Ebubekir'i işaret ettiğini söyleyemez.

Bu, Hz. Peygamberi töhmet altına sokmaktır ki, bunun vebalinin ödenmesine imkân yoktur.

GADİR HADİSİNİ NAKLEDEN EHL-İ SÜNNET KAYNAKLARI

Gadir hadisini nakleden Ehl-i Sünnet kaynakları şunlardır:

1- el-Âsâru'l-Bakiye, Ebu Reyhan Muhammed b. Ahmed el-Birunî (ö. h.440). Müslümanların Gadir gününü bayram olarak bildiklerini zikretmiştir.

2- el-İbâne, Hafız Ebu Abdullah b. Batta el Hanbelî (ö. h.387).

3- el-Ehbasu'l-Musedde, Ziyauddin Salih b. Mehdi el-Mukbilî (ö. h.1108). Gadir hadisini mütevatir ve kesin bir hadis olarak zikretmiştir.

4- Ahbârü'd-Düvel ve Âsârü'l-Üvel, İbn-i Sennan el-Kirmanî (ö. h.1019).

5- İzâletu'l-Hulefâ, Abdulaziz ebu Veliyullah Ahmed b. Abdurrahim Ömer ed-Dehlevî (. h.1176). Gadir hadisini iki yolla Zeyd b. Erkam'dan nakletmiştir.

6- Esbâb-ı Nüzûl, Ebu Hasan Vahidî en-Nişaburî (ö. h.468). Tebliğ ayetinin Gadir günü Hz. Ali hakkında nâzil olduğunu vurgular.

7- el-İstiab, Hafız Yusuf b. Abdulberr (ö. h.463). Gadir hadisini birkaç yolla nakletmiştir. İmam Ali'nin şûra günündeki yaptığı konuşmalarını yazmış, Gadir hadisini sabit ve kesin bir hadis olarak zikretmiştir.

8- İbtâlu'l-Bâtıl, Ebu'l-Hayr Fadlullah b. Rüzbehan eş-Şirazî. 9. yüzyıl âlimlerindedir. Gadir hadisini sahih bir hadis olarak zikretmiştir.

9- el-Erbain-i Tival, İbn-i Asakir (ö. h.571). Gadir hadisini zikretmiştir.

10- Usdu'l-Ğâbe, Hafız ebu Hasan b. Esir el-Cizerî (ö. h.630). Gadir hadisini pek çok senetle rivayet etmiş, İmam Ali'nin Rahbe ve Rukban'daki konuşmalarına yer vermiştir.

11- İs'afu'l-Rağibîn, Ebu İrfan Muhammed b. Ali es-Sebban eş-Şafiî (ö. h.1206). Gadir hadisinin 30 sahabeden naklolunduğunu ve hadisin birçok senedinin sahih ve hasen olduğunu söyleyip nakletmiştir.

12- Esne'l-Metalib fi Menakıb-i Ali b. Ebu Tâlib, Ebu'l-Hayr Şemsuddin Muhammed (ö. h.833). Bu zat, Gadir hadisini 80 yolla naklederek mütevatirliğini kanıtlamış ve Hz. Fâtıma'nın bu konudaki delilini nakledip İmam Ali'nin Rahbe'deki konuşmasını zikrederek bu hadisin pek çok yoldan mütevatir bir şekilde Peygamber ve İmam Ali'den naklolunduğunu ispat etmiş, bu hadisi kabul etmeyenlerin mutaassıp ve cahil olduklarını vurgulamıştır.

13- Esne'l-Metalib fi Ahadis-i Muhtelifeti'l-Meratib, Şeyh Muhammed el-Hut (ö. h.1276). Gadir hadisini zikretmiş ve pek çok sünen ve gayri sünen sahiplerinin onu sahih bildiklerini söylemiştir.

14- el-İsabe fi Temyizi's-Sahabe, İbn-i Hacer el-Askalanî (ö. h.852). İmam Ali'nin Rahbe'deki konuşmasını ve Rukban hadisini ve Gadir hadisini pek çok yoldan rivayet etmiştir. ⁴⁶

15- Usulü'l-İman, Mevlevi Muhammed Salim el-Buharî ed-Dehlevî. 3. yüzyıl âlimlerindedir. Gadir hadisini Berae b. Ahzib ve Zeyd b. Erkam'dan nakletmiştir.

16- el-Emali, Ebu Abdullah el-Hüseyin b. İsmali el-Mehamilî (ö. h.330). Gadir hadisini ve Gadir'de tebliğ ayetinin nâzil olduğunu ve Rahbe'deki konuşmaları sahih senetleriyle birlikte nakletmiştir.

17- el-İmame ve's-Siyase, s.93, Ebu Muhammed b. Kuteybe ed-Dineverî (ö. h.276).

18- el-Eğanî, c.8, s.156, Ebu Ferec Ali b. Hüseyin el-İsfehanî (ö. h.356).

19- el-İktifa fi Fazl'il Erbeatu'l-Hulefa, İbrahim b. Abdullah Vessabi el-Yemenî. 7. veya 8. yüzyıl âlimlerindedir. Gadir hadisini pek çok yolla rivayet etmiştir

46 el-İsabe, c.1, s.304,305,372,567 ve c.2, s.252.

20- Elif ba, İbn-i Şeyh ile meşhur olan Ebu Haccac Yusuf b. Muhammed el-Belvi (ö. h.605). Gadir hadisini ve İmam Ali'ye ait olan bazı şiirleri nakletmiştir.

21- Ensabu'l-Eşraf, Hafız Ahmed b. Yahya el-Belazurî (ö. h.276). Gadir hadisini nakletmiştir.

22- el-Bidaye ve'n-Nihaye, Hafız ibn-i Kesir ed-Dimaşkî (ö. h.774). Gadir hadisini birçok yolla nakletmiş, Rahbe ve Tehnie hadislerini zikretmiştir. ⁴⁷

23- Bediu'l-Meani, Kadı Necmuddin Muhammed b. Abdullah el-Ezraî (ö. h.876). Tehnie ve Gadir hadisini nakletmiş ve onun sahih olduğunu vurgulamıştır. ⁴⁸

24- el Beyan ve't-Ta'rif, İbn-i Hamza-i Haranî ile tanınan Kemaluddin İbrahim b. Muhammed (ö. h. 1120). Gadir hadisini ve onun mütevatir olduğunu nakletmiştir. ⁴⁹

25- Tarih-i Âl-i Muhammed (s.a.a.), Kadı Muhammed Behlül Behcet Efendi eş- Şafiî. Birkaç yoldan Gadir hadisini rivayet etmiştir. ⁵⁰

26- Tarih-i Buharî, Hafız Ebu Abdullah Muhammed b. İsmail-i Buharî (ö. h.256). Gadir ha-

47 el-Bidaye ve'n-Nihaye, c.2, s.348, c.5, s.208, 214, c.7, s.246.

48 Bediu'l-Meani, s.75.

49 el Beyan ve't-Ta'rif, s.136, 230.

50 Tarih-i Âl-i Muhammed, s.67, 68.

disini nakletmiştir. ⁵¹

27- Tarih-i Bağdad, Hafız Ebu Bekir Hatib el-Bağdadî (ö. h.463). Gadir hadisini, Rahbe konuşmasını, Savmu'l-Gadir hadisini ve İkmal ayetinin Gadir'de nâzil olduğunu sahih sened ve güvenilir râvilerle zikretmiştir. ⁵²

28- Tarih-i Hulefa, Hafız Celaluddin Abdurrahman es-Suyutî (ö. h.911). Gadir hadisini ve Rahbe'deki konuşmayı birçok yolla nakletmiştir. ⁵³

29- Tarih-i Dimaşk, Hafız İbn-i Asakir (ö. h.571). Bu konuda birçok hadis yazmış, Emirü'l-Mü'minîn Hz. Ali (a.s)'ın Cemel'deki konuşmasını almıştır. ⁵⁴ Tebliğ ve İkmal ayetlerinin Gadir-i Hum'da Ali b. Ebu Tâlib (a.s) hakkında indiğini belirtmiştir. ⁵⁵

30- Tarih-i Mısır, İbn-i Zuvlak Hasen b. İbrahim el-Mısırî (ö. h.387). Makrizî'nin naklettiği gibi Gadir hadisini nakletmiştir. ⁵⁶

31- Tuhfetu'l-Eşraf bi-Marifeti'l-Etraf, Hafız Ebu'l-Haccac-i Mizzi Yusuf b. Abdurrahman (ö. h.742). Gadir hadisini Tirmizî, Nesâî ve İbn-i

51 Tarih-i Buharî, c.1, s.375.

52 Tarih-i Bağdad, c.7, s.377; c.8, s.290; c.14, s.236.

53 Tarih-i Hulefa, s.65,114.

54 Tarih-i Dimaşk, c.7, s.83.

55 Aynı şekilde Dürrü'l-Mensur, c.2, s.298 ve Fethu'l-Karib, c.2, s.57'de yazılmıştır.

56 Hutatu'l-Makri-ziyye, c.2, s.222.

Mâce'den nakletmiştir.

32- Tezkiretü'l-Huffaz, Hafız Şemsuddin ez-Zehebî (ö. h.748). Taberî'nin Gadir'le ilgili olan te'lifleri hakkında şöyle yazıyor: “Ben, onun birçok yolla Gadir hadisini naklettiğini görünce çok şaşırdım.” Hakim'in hayatı bölümünde ise şöyle yazıyor: “Onun -Gadir hadisiyle ilgili olan- pek güzel senetlerini el-Musannaf'ta yazdık.” San'anî de, “er-Ravzatu'n-Nediyye fi Şerhi't-Tuhfeti'l-Aleviyye”de aynısını yazmıştır.⁵⁷

33- Tezkiretü'l-Havassi'l-Ümmet, Ebu Muzaffer Yusuf b. Abdullah Sıbt b. El-Cevzî (ö. h.654). Gadir hadisini, Cemel ve Rahbe'deki delilleri ve Asbeğ'in delillerini nakletmiş, Savmu'l Gadir ve Tehnie hadislerini ve Gadir olayı ile ilgili olan İkmal ve 'seele sailun' ayetlerinin, Hz. Ali (a.s.) hakkında indiğini ve Gadir hadisinin sahih bir hadis olduğunu vurgulamıştır.⁵⁸

34- Tasnifu'l-Azan, Hafız Nasıru's-Sünne Şehabuddin Ahmed b. Muhammed b. Sıdık el-Harezmî, (14. yüzyıl âlimlerindedir). Gadir hadisini, birçok hafızlardan senedleriyle beraber 54 sahabiden rivayet etmiş ve bu hadisın tevatür ile Resûlullah'tan (s.a.a.) rivayet olduğunu söylemiştir.

35- Ta'likatu'l-Eğani, üstad Ahmet Zeki el-

57 et-Tezkire, c.3, s.231.

58 Tezkiretü'l-Havasi'l-Ümmet, s.17-20,24,48.

Mısırî (14. yüzyılın âlimlerindedir). Gadir hadisini nakletmiştir. ⁵⁹

36- Tefsir-i Alusî Ruhu'l-Meani, Seyyid Şehabuddin b. Abdullah el-Alusi el-Bağdadî (ö. h.1270). Gadir hadisini ve Tebliğ ayetinin Emirü'l-Mü'minîn (a.s.) hakkında nâzil olduğunu yazmıştır. ⁶⁰

37- Tefsir-i ibn-i Kesir, İmamuddin İsmail b. Ömer b. Kesir ed-Dimaşkî (ö. h.774). Gadir hadisini ve İkmal ayetinin Gadir günü Hz. Ali (a.s) hakkında nâzil olduğunu yazmıştır. ⁶¹

38- Tefsir-i ibn-i Merdeviye, Hafız Ahmed b. Merdeviye el-İsfehanî (ö. h.416). Tehnie hadisini nakletmiştir.

39- Tefsir-i Ebu's-Suud, Mevla Muhammed Ebu's-Suud el-İmadi (ö. h.982). Gadir hadisini zikretmiş ve "seele sailun" ayetinin Gadir hakkında nâzil olduğunu söylemiştir. ⁶²

40- Tefsir-i Şerbinî Fethu's-Siracu'l-Munir, Şemsuddin Muhammed eş-Şerbini el-Kahirî (ö. h.977). "Seele sailun" ayetinin Gadir'le ilgili olarak nâzil olduğunu yazmıştır. ⁶³

41- Tefsir-i Şevkanî-Fethu'l-Kadir, Kadı Mu-

59 Ta'likatu'l-Eğani, c.7, s.363.

60 Ruhu'l-Meani, c.2, s.348-350.

61 Tefsir-i İbn-i Kesir, c.2, s.14.

62 Tefsir-i Ebu's-Suud, c.8, s.292.

63 Siracu'l-Munir, c.4, s.364.

hammed b. Ali eş-Şevkanî es-San'anî (ö. h.1250). Tebliğ ayetinin Gadir vakıyasıyla ilgili ve İmam Ali (a.s) hakkında nâzil olduğunu yazıyor. ⁶⁴

42- Tefsir-i Taberî, Hafız Muhammed b. Cerir et-Taberî (ö. h.310). Gadir ve Tehnie hadislerini yazmıştır. ⁶⁵

43- Tefsir-i İzzuddin er-Res'anî, Hafız Ebu Muhammed Abdurrezzak er-Res'anî el-Musilî. Tebliğ ayetinin İmam Ali (a.s) hakkında nâzil olduğunu kaydetmiştir.

44- Tefsir-i Fahri Râzî-Tefsir-i Kebir, Ebu Abdullah Fahrudin b. Ömer er-Râzî eş-Şafî (ö. h.606). Gadir ve Tehnie hadislerini yazmış, Tebliğ ayetinin İmam Ali (a.s) hakkında nâzil olduğunu açıklamıştır. ⁶⁶

45- Tefsir-i Kurtubî, Ebu Yahya b. Sa'dun el-Ezdi el-Kurtubî (ö. h.567). "Seele sailun" ayetinin Gadir'le ilgili olarak nâzil olduğunu beyan etmiştir.

46- Tefsir-i el-Minar, Şeyh Muhammed Abduh el-Mısrî (ö. h.1323). Gadir hadisini yazmış, Tebliğ ayetinin Gadir'le ilgili olarak İmam Ali (a.s.) hakkında nâzil olduğunu söylemiştir. ⁶⁷

64 Fethu'l-Kadir, c.2, s.57.

65 Tefsir-i Taberî, c.3, s.428.

66 Tefsir-i Razi, c.3, s.636.

67 el Menar, c.6, s.463, 464.

47- Tefsir-i Nişaburî-Ğaribu'l-Kur'ân, Nizamuddin Hasan b. Muhammed-i Kummî en-Nişaburî. 8. yüzyılın âlimlerindedir. Gadir hadisini yazmış, Tebliğ ayetinin Gadir vakıasında İmam Ali (a.s.) hakkında nâzil olduğunu açıklamıştır. ⁶⁸

48- Telhisu'l-Mustedrek, Hafız Şemsuddin ez-Zehebî (ö. h.748). Bu konuyla ilgili özel bir kitap yazmış, Telhis'te de birçok yolla Gadir hadisini zikretmiş ve bazı senetlerin de sahih olduğunu vurgulamıştır. ⁶⁹

49- et-Temhid, Kadı Muhammed Ebu Bekir el-Baklanî (ö. h.403). Muvalat ve Tehnie hadislerini yazmıştır. ⁷⁰

50- et-Temhid fi Beyani't-Tevhid, Ebu Şekur Muhammed b, Abdussaid el-Keşşi es-Salimî. Gadir hadisiyle ilgili bir makaleye yer vermiştir.

51- et-Tenbih ve'l-İşarât, Ali b. Hüseyin el-Mesûdî (ö. h.346). Gadir hadisini nakletmiş ve Gadir gününün bayram olduğu hakkında bir yazısı vardır. ⁷¹

52- Tehzibu'l-Âsâr, Hafız Muhammed b. Cerir et-Taberî (ö. h.310). İmam Ali (a.s.)'ın Gadir hadisi hakkında Rahbe'deki gösterdiği delili yazmıştır.

68 Ğeraibu'l-Kur'ân, c.6, s.170, 194.

69 Telhisu'l-Mustedrek, c.3, s.533.

70 et-Temhid, s.169,171,227.

71 et-Tenbih ve'l-İşarât, s.221.

53- Tehzibu'l-Esma ve'l-Lügat, Hafız Muhyiddin en-Nevevî ed-Dimaşkî (ö. h.676). Gadir hadisini nakletmiş ve Tirmizî'nin o hadisi hasen olarak yazdığını kaydetmiştir.

54- Tehzibu't-Tehzib, Hafız ibn-i Hacer el-Askalanî (ö. h.852). Gadir hadisini naklederken, "Bu hadis birçok yolla rivayet olmuş ve sahih bir hadistir" diye yazmıştır.⁷²

55- Tehzibu'l-Kemal fi Esmâ'r-Rical, Hafız Ebu Haccac el-Mizzî (ö. h.742). Gadir hadisini Ebu Hureyre, Berra b. Azib, Cabir el-Ensârî ve Zeyd b. Erkam'dan nakletmiştir.

56- Tevzihu'd-Delail, Şehabuddin Ahmed. Gadir günüyle ilgili olan Tetvic hadisini yazmış ve İkmal ayetinin Gadir vakasında nâzil olduğunu açıklamıştır.

57- Teysîru'l-Vüsûl ila Camiu'l-Usul, Hafız Abdurrahman b. Rabiyy (ö. h.866). Gadir hadisine yer vermiştir.⁷³

58- Simaru'l-Kulub, Ebu Mensur-i Sa'labî en-Nişaburî, (ö. h.429). Gadir hadisine yer vermiş ve Gadir gecesinin ümmetin arasında ziyafet gecesi olduğunu vurgulamıştır.⁷⁴

59- Camiu'l-Usul fi Ahadisi'r-Resûl, Ebu's-

72 Tehzibu't-Tehzib, c.1, s.391, c.7, s.327,337.

73 Teysîru'l-Vüsûl, c.3, s.271.

74 Simaru'l-Kulub, s.511.

Seadat Mübarek b. Esir eş-Şeybanî el-Cizerî (ö. h.606). Gadir hadisini Tirmizî'den rivayet ederek naklediyor.

60- el-Camiu's-Sağır, Celaluddin-i Suyutî,(ö. h.911). Birçok yolla Gadir hadisini nakletmiştir. ⁷⁵

61- el-Cem'u Beyne Sihahi's-Sitte, Ebu Hasan Rezin-i Abderi el-Endulusî (ö. h.535). Gadir hadisini Sureyha ve Zeyd b. Erkam'dan rivayet etmiştir.

62- Cem'u'l-Cevami, Celaluddin-i Suyutî. Gadir hadisini, Hz. Ali'nin Rahbe'deki konuşmalarını ve Tehnie hadisini birkaç yolla nakletmiştir.

63- Cevahiru'l-Akdeyn, Nuruddin Ali el-Hasanî es-Semhudî, (ö. h.911). Gadir hadisini birçok sahabiden rivayet etmiş ve "seele sailun" ayetinin Gadir'le ilgili olduğunu açıklayıp Ömer b. Abdulaziz'in bu konudaki deliline yer vermiştir.

64- Habibu's-Siyer, Gıyasuddin Handemir (ö. h.942). Hangi mezhepten olduğu belli değildir. Tehnie hadisini zikretmiştir. ⁷⁶

65- Hadisu'l-Gadir, Şeyh Mensur, er-Ra-zi. Gadir hadisini rivayet edenlerin isimlerini, alfabe harfleri sırasına göre yazmıştır.

66- Hadisu'l-Velayet, Hafız Ebu Abbas ibn-i Ukde (ö. h.333). Gadir hadisini 105 yolla nakletmiştir.

⁷⁵ el-Camiu's-Sağır, c.2, s.555.

⁷⁶ Habibu's-Siyer, c.2, s.144.

67- el-Hüseyin (a.s.), Seyyid Ali Celaluddin-i Hüseyinî el-Mısrî. Velayet hadisini nakletmiştir. ⁷⁷

68- Hilyetu'l-Evliya, Hafız Ebu Nuaym el-İsfehanî (ö. h.430). Gadir ve Rahbe hadisleriyle Ömer b. Abdulaziz'in delillerine yer vermiştir. ⁷⁸

69- el-Hasais, Sünen sahibi olan Hafız Abdurrahman en-Nesaî, (ö. h.303). Gadir hadisini birçok yolla nakletmiş, Rahbe hadisini zikrederken de Tebliğ ve İkmal ayetlerinin Hz. Ali (a.s.) hakkında nâzil olduğunu açıklamıştır. ⁷⁹

70- el-Hasaisu'l-Aleviyye, Ebu Fatih Muhammed b. Ali en-Netenzi (ö. h.480). Gadir ve Tehnie hadislerini zikrederek Tebliğ ve İkmal ayetlerinin Gadir-i Hum'da Hz. Ali (a.s.) hakkında nâzil olduğunu yazmıştır.

71- Hutatu'l-Makrizî, Takiyyuddin Ahmed b. Ali el-Makrizî el-Mısrî (ö. h.845). Gadir ve Tehnie hadislerini nakletmiştir. ⁸⁰

72- ed-Diraye fi Hadisi'l-Velaye, Hafız Ebu Said es-Secistanî, (ö. h.477). Gadir hadisinin senetlerini zikrederek onu 120 sahabiden rivayet etmiştir.

73- Dürerü's-Simtayn fi Menakıbi's-Sibtayn, Cemaluddin Muhammed ez-Zerendi, (ö. h.750).

77 el-Hüseyin (a.s.), c.12, s.132.

78 Hilyetu'l-Evliya, c.4, s.23-365, c.5, s.26-364.

79 el-Hasais, s.3-4-7-15-19.

80 Hutatu'l-Makrizî, c.2, s.222.

Tehnie hadisini yazmış ve “seele sailun” ayetinin Gadir olayında nâzil olduğunu açıklamıştır.

74- ed-Dürerü’l-Aval bi Hall-i Elfaz-i Bidei’l-Meal, Muhammed b. Muhammed-i Mısırî. Hz. Ali’nin hayat ve faziletlerini zikrettiği bölümde Gadir hadisini nakletmiştir.

75- Duatu’l-Hudat, Hafız Ebu’l-Kasım Ubeydullah b. Abdullah ibn-i Haddad el-Haskanî (H. 490’dan sonra vefat etmiştir). Gadir hadisi hakkında özel bir kitap yazmış ve “seele sailun” ayetinin Gadir’le ilgili nâzil olduğunu söylemiştir.

76- Zehairu’l-Ukba, Hafız Muhibbuddin Ahmed et-Taberî (ö. h.694). Birkaç yolla Gadir, Tehnie ve Rahbe hadislerini nakletmiştir.⁸¹

77- Zehiretu’l-A’mal, Şehabuddin Ahmed b. Abdulkadir eş-Şafiî (12. yüzyılın âlimlerinden). Gadir hadisini zikredip bu hadisin sahih ve birçok senedinin olduğunu söylemiştir.

78- Rabi’u’l-Ebrar, Ebu’l-Kasım Carullah Mahmud b. Ömer ez-Zemahşeri (ö. h.538). 41. bölümde şöyle yazıyor: “Gadir gecesi, Ehl-i Beyt’in yanında çok değerli bir gecedir.” Sonra şöyle devam ediyor: “O gece Resûlullah (s.a.a.) Gadir-i Hum’da bir hutbe okuyup şöyle buyurdu: Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır.”

79- er-Radd-u Ala’l-Harkusiyye, Hafız Ebu

81 Zehairu’l-Ukba, s.67-87.

Ca'fer Muhammed b. Ceriri't-Taberî (ö. h.310). Gadir hadisini 75 yolla nakletmiştir.

80- Ravzatu's-Safâ, İbn-i Havendişah (ö. h.903). Gadir ve Tehnie hadislerini zikretmiştir. ⁸²

81- Revzatu'n-Nazırîn, Ziyauddin Ebu Muhammed-i Vetri eş-Şafiî (ö. h.980). Velayet hadisinin sahih ve kesin bir hadis olduğunu vurgulamıştır.

82- Revzatu'n-Nediyye, Seyyid Muhammed b. İsmail b. Salahuddin-i Yemanî (ö. h.1182). Gadir hadisini birçok yolla nakletmiş, Tehnie hadisini getirmiş ve "seele sailun" ayetinin Gadir'le ilgili olarak nâzil olduğunu açıklamıştır, Gadir hadisinin mütevatir olduğuna dair de bir makalesi vardır.

83- Riyazu's-Salihîn, Hafız Muhyiddin Yahya Ebu Zekeriyya en-Nevevî (ö. h.676). Gadir hadisini nakletmiştir. ⁸³

84- Riyazu'n-Nazire, Hafız Muhibbuddin Ahmed b. Abdullah et-Taberî (ö. h.694). Gadir hadisini birçok yolla nakletmiş, Tehnie, Tetvic, Rukban ve Rahbe hadislerine de yer vermiştir. ⁸⁴

85- Zevaidu'l-Müsned, Hafız Abdullah b. Ahmed b. Hanbel (ö. h.290). Gadir hadisini naklet-

82 Ravzatu's-Safâ, c.1, s.173.

83 Riyazu's-Salihîn, s.152.

84 Riyazu'n-Nazire, c.2, s.169,170,179,203.

miş ve “seele sailun” ayetinin Gadir vakıasıyla ilgili nâzil olduğunu beyan etmiştir.

86- Zeynu'l-Feta fi Şerh-i He'l-Eta, Ebu Muhammed Ahmed el-Asim (5. yüzyılın âlimlerindedir). Birçok yolla Gadir hadisini naklettikten sonra, “Ümmet bu hadisi kabul etmiş ve kurallara da uygundur” demiştir. Rahbe, Tehnie ve Gadir gününde oruç tutmakla ilgili hadisleri de nakletmiştir.

87- Sırru'l-Âlemîn, Hücetu'l-İslam ismiyle meşhur olan Hafız Ebu Hamid Muhammed el-Gazalî (ö. h.505). Gadir ve Tehnie hadislerini naklettikten sonra şöyle yazıyor: “Ehl-i Sünnet âlimleri, Gadir hadisinin Resûlullah'ın (s.a.a) hutbesinden olduğu üzerinde icma etmişlerdir.”⁸⁵

88- Serekatu'ş-Şi'r, Hafız Abdullah-i Merzbanî el-Bağdadî (ö. h.384).

89- Selvetu'l-Ârifîn, Hüseyin b. İsmail el-Curcanî). “Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır” hadisinin tefsirinde Resûlullah'tan bir hadisi naklediyor.

90- Simtu'l-Mecid, Seyyid Ahmed el-Kaşşâşî (ö. h.1071). Tetvic hadisine değinmiştir.

91- es-Sünne, Ahmed b. Amr ibn-i Ebi Asim (ö. h.287). Gadir hadisini birkaç yolla nakletmiş ve Rahbe hadisine de yer vermiştir.

85 Sırru'l-Âlemîn, s.9.

92- es-Sünen, Gadir hadisini, Hz. Ali ve Ebu Sa'd b. Ebu Vakkas'dan nakletmiştir.

93- es-Sünen, Hafız Osman b. Muhammed b. Ebu Şeybe el-Kûfî (ö. h.239). Gadir hadisini birkaç yolla nakletmiş, Tehnie hadisi ve Gadir'le ilgili olan birçok hadise de yer vermiştir.

94- es-Sünen, Hafız Muhammed b. Yezid el-Kazvinî Ebu Abdullah b. Mace (ö. h.273). Gadir hadisini birçok yoldan nakletmiştir.⁸⁶

95- Sünenü'l-Kübra, Hafız Abdurrahman Ahmed b. Şuayb en-Nesâî (ö. h.3). Gadir hadisini rivayet etmiştir.⁸⁷

96- Siretu'l-Halebiyye, Nuruddin Ali b. Burhanuddin-i Halebî eş-Şafî (ö. h 1044). Gadir hadisini sahih bilmiş ve onu güzel senetlerle rivayet etmiştir.⁸⁸

97- Şerhu't-Tecrid, Alauddin Ali b. Muhammed el-Kuşçî (ö. h.879). Gadir hadisini nakletmiş ve mevla kelimesi hakkında açıklama yapmıştır.

98- Şerhu Divan-i Emirü'l-Mü'minîn (a.s.), Kemaluddin Hüseyin b. Muinuddin-i Yezdi el-Meybudi. Gadir hadisini nakletmiştir.⁸⁹

99- Şerhu'ş-Şifa, Şehabuddin-i Haffaci el-

86 Sünen-i ibn-i Mace, c.1, s.28-30.

87 el-Bidaye ve'n-Nihaye, c.5, s.209.

88 Siretu'l-Halebiyye, c.3, s.301-302.

89 Şerhu Divan-i Emirü'l-Mü'minîn (a.s.), s.415.

Mısrî (ö. h.1069). Gadir hadisini nakletmiştir. ⁹⁰

100- Şerh-i Sahih-i Müslim, Ebu Abdullah Muhammed b. Halife el-Veştanî (ö. h.827). Hz. Ali'nin, Cemel'de Talha'ya karşı gösterdiği delili nakletmiştir. ⁹¹

101- Şerh-i Sahih-i Müslim, Ebu Abdullah Muhammed-i Senusî (ö. h.892). Hz. Ali'nin Cemel'deki delilini nakletmiştir. ⁹²

102- Şerhu'l-Mekâsid, Sa'duddin Mes'ud b. Ömer et-Taftazanî eş-Şafiî (ö. h.791). Gadir hadisini sahih bir hadis kabul etmiş ve mevla kelimesi üzerinde açıklamada bulunmuştur. ⁹³

103- Şerh-i Mevâkîf, Seyyid Şerif el-Curcanî el-Hüseynî el-Hanefî (ö. h.618). Gadir hadisini kesin bir hadis olarak kabul etmiş ve mevla kelimesi üzerinde açıklama yapmıştır. ⁹⁴

104- Şerhu'l-Mevâhibu'd-Deniyye, Ebu Abdullah Muhammed-i Zerkanî el-Mısrî, ö. h. 1122), Gadir, Tehnie ve Rahbe hadislerini nakletmiş ve Gadir hadisinin sahih ve mütevatir bir hadis olduğunu vurgulamıştır. ⁹⁵

105- Şerh-i Nehcu'l-Belağa, İzzuddin Ab-dul-

90 Şerhu's-Şifa, c.3, s.456.

91 Şerh-i Sahih-i Müslim, c.6, s.236.

92 Şerh-i Sahih-i Müslim, c.6, s.236.

93 Şerhu'l-Mekâsid, s.288.

94 Şerh-i Mevâ-kîf, c.3, s.271.

95 Şerh-i Mevâhib, c.5, s.10, c.7, s.13.

hamid el-Medâinî, İbn-i Ebi'l-Hadid el-Mutezilî (ö. h.655). Gadir hadisini naklettiği yerde şöyle diyor: “Bu, Emirü'l-Mü'minîn Ali'nin çok meşhur olan faziletlerindedir.”⁹⁶ İbn-i Ebi'l-Hadid, daha sonra Hz. Ali'nin şûradaki delilinin birçok yoldan naklolunduğunu, Rukban⁹⁷ ve Rahbe hadislerini⁹⁸, bir gencin Ebu Hureyre ile ihticacda bulunduğunu⁹⁹ sonra da Ammar'ın Sıffin gününde Gadir hadisiyle istidlal ettiğini¹⁰⁰ ve İsbatu'd-Da'vet hadisini¹⁰¹ naklediyor.

106- Şerh-i Haşimiyyat-i Kumeyt, bu asrın âlimlerinden üstad Mahmud er-Rafiî. Gadir hadisini nakletmiştir.¹⁰²

107- Şerh-i Hemziyyeti'l-Busiri, Hafız Şehabuddin Ahmed b. Muhammed b. Ali ibn-i Hacer el-Heytemî (ö. h.974). Gadir hadisini otuz sahabiden nakledip bu hadisin sahih olduğunu vurgulamıştır.¹⁰³

108- Şerefu'l-Mustafa, Hafız Abdülmelik Ebu Sa'd el-Harkuşî (ö. h.407). Tehnie hadisini iki

96 Şerh-i Nehcü'l-Belağa, c.2, s.273-449.

97 Şerh-i Nehcü'l-Belağa, c.2, s.61.

98 Şerh-i Nehcü'l-Belağa, c.1, s.289.

99 Şerh-i Nehcü'l-Belağa, c.1, s.209-361.

100 Şerh-i Nehcü'l-Belağa, c.1, s.360)

101 Şerh-i Nehcü'l-Belağa, c.2, s.361; c.4, s.388.

102 Şerh-i Haşimiyyat, s.81.

103 Şerh-i Hemeziyye, s.221.

yoldan nakletmiş ve Resûlullah'ın (s.a.a.) şu sözüne de yer vermiştir: “Beni tebrik edin. Zira Allah, peygamberliği Bana verdi ve imametliği de Ehl-i Beyt'ime nasip etti.”

109- Şerefu'l-Muebbed li Âl-i Muhammed, Şeyh Yusuf en-Nebhanî (bu asrın âlimlerinden).¹⁰⁴

110- eş-Şifa, Hafız Kadı Ayaz es-Sibtî (ö. h.544). Gadir hadisini nakletmiştir.

111- Şemsu'l-Ahbar, Şeyh Ali b. Hamid el-Kureysî (ö. h.621). Gadir hadisini ve onunla ilgili başka bir hadisi de nakletmiştir.

112- Şevahidu't-Tenzil, Hafız Ebu Abdullah b. Abdullah ibn-i Haddad el-Haskanî (h. 490'dan sonra vefat etmiştir). Tebliğ ayetinin Hz. Ali hakkında, ikmal ayetinin ise Gadir olayında nâzil olduğunu yazmıştır.

113- es-Sahih, Hafız Ebu Hatem Muhammed b. Habban el-Bestî (ö. h.354). Gadir hadisini ve Tebliğ ayetinin Hz. Ali hakkında nâzil olduğunu nakletmiştir. 105

114- es-Sahih, Hafız Muhammed b. İsa et-Tirmizî (ö. h.279). Gadir hadisini birkaç yolla nakletmiş ve bu hadisin sahih olduğunu vurgulamıştır.¹⁰⁶

104 Şerefu'l-Muebbed, s.113.

105 Nüzulu'l-Ebrar, s.20; Riyazu'n-Nezire, c.2, s.169.

106 Sahih-i Tirmizî, c.2, s.298.

115- Sıratu's-Seviy fi Menâkıb-i Âli'n-Nebiy, Mahmudu'ş-Şeyhani el-Kadirî el-Medenî. Gadir, Tehnie ve Tervic hadislerini ve "seele sailun" ayetinin Gadir'le ilgili nâzil olduğunu yazmıştır. Birçok sahih hadislerin var olduğunu ama Buharî ve Müslim'in onları nakletmediğini de sözlerine eklemiştir.

116- Safvatu's-Safve, Ebu'l-Ferec Abdurrahman ibn-i Cevzî, (ö. h.597). Zazan'ın lafzıyla Rahbe hadisini nakletmiştir.

117- Sıffin, İbn-i Dizil ile meşhur olan Hafız Ebu İshak İbrahim b. Hüseyin el-Kasai (ö. h.281). Rukban hadisini ve "seele sailun" ayetinin Gadir'le ilgili nâzil olduğunu nakletmiştir.

118- Sıffin, Nasr b. Mezahim el-Kûfî. Ammar b. Yasir'in, Sıffin'de Amr b. As'a karşı Gadir hadisiyle delil sunduğunu ve onu Habbe b. Civeyn'den rivayet ettiğini yazmıştır.¹⁰⁷

119- Salatu'l-Fahire bi'l-Ahadisi'l-Mütevatre, Hamid b. Ali el İmadî, Şam müftüsü (ö. h.1171). Gadir hadisini birkaç yolla nakletmiş ve onun mütevatir olduğunu vurgulamıştır.¹⁰⁸

120- Savâiku'l-Muhrika, Hafız Şehabuddin Ahmed b. Muhammed b. Ali b. Hacer el-Heytemî (ö. h.974). Gadir hadisini nakletmiş ve onun

107 Usdu'l-Ğa-be, c.1, s.367.

108 Salatu'l-Fahire, s.49.

sahih olduğunu ve birçok senetle nakledildiğini vurgulamıştır. ¹⁰⁹

121- Tabakatu'l-Huffaz, Hafız Şemsuddin Muhammed b. Ahmed b. Osman ez-Zehebî (ö. h.748). Muhammed b. Cerir-i Taberî'nin hayatı bölümünde şöyle yazıyor: İbn-i Davud, Gadir hadisi ve onun sahih olduğu hakkında konuşmuş ve sonra şöyle demiştir: “Ben, İbn-i Cerir’in bu hadisin senetleri hakkında bir kitap yazdığını gördüm ve hadisin pek çok senetle rivayet edildiğinden dolayı da çok şaşırdım.” ¹¹⁰

122- Tavalıu'l-Envar, Kadı Nasiruddin Abdullah Ömer Ebu'l-Hayrel Beyzavî (ö. h.685). Gadir hadisini sahih bir hadis bilmıştır.

123- el-Urvetu'l-Vuska, Alauddin Ahmed es-Simnani (ö. h.736). Gadir hadisini naklettikten sonra, “Bu hadis, muttafikunaleyh/üzerinde ittifak edilmiş bir hadistir” demiştir.

124- el-İkdu'l-Ferid, Ebu Ömer Ahmed b. Abdurabbih el-Kurtubî (ö. h.328). Gadir hadisini ve halife Me'mun'un onunla kırk fakihe delil gösterdiğini nakletmiştir. ¹¹¹

125- Akdu'n-Nebevî, Şeyh b. Abdullah el-İdrusu'l-Hüseynî el-Yemenî (ö. h.1041).

109 Savâik, s.25-26.

110 Tabakatu'l-Huffaz, c.2, s.254.

111 İkdu'l-Ferid, c.2, s.275; c.3, s.42.

126- Umdetu'l-Kârî Şerh-i Sahih-i Buharî, Bedruddin el-Hanefî ibn-i Aynî (ö. h.855). Gadir hadisini nakletmiş ve Tebliğ ayetinin de Gadir-i Hum'da Hz. Ali hakkında nâzil olduğunu vurgulamıştır. ¹¹²

127- Fethu'l-Bari, Hafız ibn-i Hacer el-Askalanî (ö. h.852). Şöyle yazıyor: "Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır" hadisi birçok yolla nakledilmiş, Tirmizî ve Nesâî de onu rivayet etmiştir. İbn-i Ukde de özel bir kitapta senetlerini yazmıştır. Birçok senedi sahih ve hasendir." ¹¹³

128- Fethu'l-Mubîn, Raşiduddin Han ed-Dehlevî. Gadir hadisini Taberanî'nin yoluyla İbn-i Ömer ve başkalarından naklediyor.

129- el-Futuhatu'l-İslamiyye, Seyyid Ahmed Zeyni Dehlan el-Mekkî (ö. h.1304). Tehnie ve Velayet hadislerini nakletmiştir. ¹¹⁴

130- Futuhatu'l-Vehbiyye, Burhanuddin İbrahim Mer'i eş-Şebirhitî (ö. h.1106). Gadir hadisini nakletmiştir.

131- Feraidu's-Simtayn fi Fezâili'l-Murtaza ve'l-Betul ve's-Sibtayn, Şeyhu'l-İslam Ebu İshak İbrahim b. Sa'duddin el-Himvinî (ö. h.722). Gadir hadisini birçok yolla nakletmiş ve bu ko-

112 Umdetu'l-Kârî, c.8, s.584.

113 Fethu'l-Bari, c.7, s.61.

114 Futuhatu'l-İslamiyye, c.2, s.306.

nuyla ilgili diğer hadisler de zikretmiştir. ¹¹⁵

132- Faslu'l-Hitab, Muhammed el-Hafizi el-Buharî Hace Parsa (ö, h.822). Gadir hadisini Ömer b. Hattab'dan ve İsabetu'd-Da've hadisini de Zazan'dan rivayet etmiştir.

133- el-Fusulu'l-Muhimme, Nuruddin Ali b. Muhammed-i Mekkî el Malikî ibn-i Sabbağ (ö. h.855). Gadir, Tehnie ve Tetvic hadislerini, Tebliğ ayetinin Gadir-i Hum'da Hz. Ali hakkında nâzil olduğunu ve “seele sailun” ayetinin de Gadir'le ilgili olan bir olayda indiğini zikretmiştir. ¹¹⁶

134- Fezâilu's-Sahabe, Hafız Ebu Sa'd Abdulkерim es-Sem'anî (ö. h.562). Gadir hadisini Ömer b. Hattab ve Berra b. Azib'den nakletmiş ve Tehnie hadisine de yer vermiştir.

135- Fezâilu's-Sahabe, Hafız Ahmed b. Abdullah Ebu Naim el-İsfehanî (ö. h.430). Gadir hadisini birçok yolla nakletmiştir.

136- el-Fevâid, Hafız İsmail b. Abdullah b. Mes'ud -Semmuye- (ö. h.267). Gadir hadisini nakletmiştir. ¹¹⁷

137- el-Fevâid, Hafız Muhammed b. Abdullah eş-Şafî el-Bezzaz (ö. h.354). Zeyd b. Erkam'dan Gadir'le ilgili birkaç hadis nakletmiştir.

115 Feraidu's-Simtayn, bab: 9-10-13-40-58.

116 Fusulu'l-Muhimme, s.24,27.

117 Nuzulu'l-Ebrar, s.20.

138- Feyzu'l-Kadir Şerhu Camiu's-Sağır, Zeynuddin Abdurrauf el-Haddadî el-Menavî (ö. h.1031). Konuyla ilgili olan birkaç ayet ve hadis yazmış, Gadir hadisinin sahih ve hasen senetlerle rivayet olduğunu vurgulamış ve hadisin mütevatir olduğunu Suyutî'ye nispet vermiştir. ¹¹⁸

139- Kurratu'l-Ayn, Abdulaziz Ebu Veliyullah-i Ömer'i ed-Dehlevî (ö. h.1176). Gadir ve Tehnie hadislerini Berra b. Azib ve Zeyd b. Erkam'dan rivayet etmiştir.

140- Katfu'l-Ezhar, Hafız Celaluddin es-Suyutî (ö. h.911). Bu kitapta Gadir hadisinin mütevatir senetle rivayet olduğunu İspatlamıştır.

141- el-Kavlu'l-Fasl, Alevi el-Hidari'l-Haddad. Gadir hadisi hakkında şöyle yazıyor: “İbn-i Ukde bu hadisi 105 sahabiden rivayet etmiştir. Hafız Ebu Ala el-Attar (ö. h.569) da bu hadisi 250 yolla rivayet etmiştir.” ¹¹⁹

142- el-Kaşif, Hasan b. Muhammed (ö. h.743). Gadir ve Tehnie, hadislerini nakletmiş ve Gadir hadisinin izahı hakkında yüz söz söylemiştir.

143- Kifayetu't-Tâlib, Hafız Ebu Abdullah Muhammed b. Yusuf-u Gencî eş-Şafiî (ö. h.658). Gadir ve onunla ilgili birkaç hadis zikretmiş ve “Gadir hadisi velayete delalet ediyor, velayet ise hilafettir” demiştir.

118 Feyzu'l-Kadir, c.6, s.218.

119 el-Kavlu'l-Fasl, c.1, s.445.

144- Kifayetu't-Tâlib, Şeyh Muhammed Habibullah-i Şankatî el-Medenî el-Malikî. Gadir hadisini birkaç yolla, Rahbe ve Rukban hadislerini de iki yolla nakletmiştir.

145- el-Kuna ve'l-Esma, Dulabi Ebu Buşer-Razî (ö. h.310). Gadir hadisini Zeyd b. Erkam'dan ve Rahbe delilini ise Ebu Kuddame'den rivayet etmiştir.¹²⁰

146- Kenzu'l-Ummal, Muttaki Ali b. Hisamuddin b. Kadı Abdulmelik el-Kureyşî el-Hindî (ö. h.975). Gadir hadisini birçok senetle nakletmenin yanı sıra, Tehnie hadisi ve Hz. Ali'nin Cemel'de Talha'ya karşı ihticaclarını da zikretmiştir.

147- Kenzu'l-Hakayık, Zeynuddin b. Tacu'l-Arifîn el-Haddadî el-Menavî (ö. h.1301). Gadir hadisini değişik ibaretlerle nakletmiştir.

148- el-Lemeatu fi Şerh-i Mişkat, Abdulkhak b. Seyfüddin-i Beharî, (ö. h.1502). Gadir hadisini değişik senetlerle nakletmiş, birçok senetin ise sahih ve hasen olduğunu kaydetmiştir.

149- Ma Nezele Mine'l-Kur'ân-i fi Emirü'l-Mü'minîn, Hafız Ahmed b. Abdurrahman Ebu-bekir eş-Şirazî (ö. h.411). Tebliğ ayetinin Gadir-i Hum'da Hz. Ali'nin hakkında nâzil olduğunu İbn-i Abbas'tan nakletmiştir.

150- Ma Nezele Min'el-Kur'ân fi Aliyyin,

120 el-Kuna ve'l-Esma, c.2, s.61-88.

Hafız Ebu Naim el-İsfehanî, (ö. h.430). Gadir’le ilgili olan ayet ve hadisleri nakledip Hassan’ın Gadir hakkındaki şiirini yazmıştır.

151- Mecma’u Bihâru’l-Envar, Hafız Ce-maluddin Muhammed Tahir el-Hindî -Meliku’l-Muhaddisîn- (H. 986’da öldürülmüştür). İbn-i Esir’in Nihaye’de Gadir hakkındaki yazdıklarını nakletmiştir.

152- Mecmâu’z-Zevâid, Hafız Ali b. Ebu Hasan el-Heysemî (ö. h.807). Gadir’le ilgili birçok hadis yazmış ve senetlerinin birçoğunu da sahih bilmiştir.

153- Mehasinu’l-Ezhar, Allame Hamid el-Mahallî. Gadir hutbesi ve hadisini ve Sekaleyn hadisini nakletmiştir.

154- el Muhtare, Hafız Ziyauddin Muhammed b. Abdulvahidi el-Mukaddesi (ö. h.643). Birçok eserden Gadir hadisini nakletmiştir.

155- Mir’atu’l-Cennat, Ebu Seadat Abdullah b. Es’ad b. Ali el-Yafiî eş-Şafiî (ö. h.768). Gadir hadisini kesin bir hadis bilmiş ve onu Hz. Ali’nin büyük faziletlerinden saymıştır.

156- Miratu’l-Mü’minîn, Mevlevî Veliyullah el-Luknevî. Gadir hadisini yazmış ve onu, birçok yolla nakledildiğinden dolayı sahih bilmiş, sonrada Rahbe ve İsâbetu’d-Davet hadislerini nakletmiştir.

157- Merafizu'r-Ravâfiz, Hisamuddin b. Muhammed Bayezid es-Sehar Nupurî. Gadir hadisini, Berra b. Azib ve Zeyd b. Erkam'dan naklediyor.

158- Merecu'l-Bahreyn, Hafız Ebu Ferec es-Sakafî. Gadir hadisini nakletmiştir.

159- el-Mirkat fi Şerhi'l-Mişkat, Şeyh Nuruddin Molla Ali el-Kârî, el-Hanefî (ö. h.1014). Gadir hadisini rivayet ettikten sonra şöyle yazıyor: “Şüphesiz bu sahih bir hadistir, bazı hafızlar da onun mütevatir olduğunu söylemiştir.”¹²¹

160- Murucu'z-Zeheb, Ali b. Hüseyin el-Bağdadî -Mes'udî-. Gadir'le ilgili hadisleri nakletmiş ve Gadir hadisinin, ashab arasında yalnızca Hz. Ali'nin hakkında söylenildiğini vurgulamıştır.¹²²

161- Müstedreku's-Sahihayn, Hafız Muhammed b. Abdullah-i Hakim ez-Zehebî en-Nişaburî (ö. h.405). Gadir hadisinin sahih olduğunu ispatlamıştır.¹²³

162- el-Müselsel bi'l-Esma, Hafız Muhammed b. Ebubekir Ömer el-Medenî (ö. h.581). Hz. Fâtıma'nın delilini nakletmiştir.

163- el-Müsned, Hafız ibn-i Rahuye İshak b.İbrahim el-Hanzelî el-Meruzî (ö. h.237). Gadir

121 el-Mirkat fi Şerh-i Mişkat, c.5, s.568.

122 Mürucu'z-Zeheb, c.2, s. 11-49.

123 Müstedreku's-Sahihayn, c.3, s.109,110,116,132,171,371,533.

hadisini nakletmiştir. ¹²⁴

164- el-Müsned, Ebu Abdullah Ahmed b. Hanbel eş-Şeybanî (ö. h.241). Gadir, Tehnie ve Rahbe hadislerini birçok sahih senetle rivayet etmiştir. ¹²⁵

165- el-Müsned, Hafız Osman b. Muhammed Ebu Şeybe el-Absi (ö. h.239). Gadir hadisini rivayet etmiştir.

166- el-Müsnedü'l-Kebir, Hafız Ahmed b. Ali el-Musulî Ebu Ya'la (ö. h.307). Gadir hadisini nakletmiştir. ¹²⁶

167- Müsnedu'l-Muallel, Hafız Ahmed b. Amr Ebubekir, el-Bezzaz el-Basir (ö. h.292). Gadir hadisini birkaç yolla rivayet etmiştir. ¹²⁷

168- Mişkatu'l-Mesâbih, Hatib et-Tebrizî. Mezkûr kitabı H.737'de telif etmiştir. Gadir ve Tehnie hadislerini Berra b. Azib ve Zeyd b. Erkam'dan nakletmiştir. ¹²⁸

169- Müşkulu'l-Asar, Hafız Ebu Ca'fer el-Ezdî et-Tahavî (ö. h.321). Gadir hadisini Sa'd b. Ebi Vakkas ve Ali b. Ebu Tâlib'den rivayet etmiştir. ¹²⁹

124 Teşnifu'l-Azan, s.77; Ken-zu'l-Ummal.

125 Müsned, c.1, s.84,88,118,152,311; c.4, s.281.

126 el-Bidaye ve'n-Nihaye, c.5, s.209; c.7, s.337.

127 Teşnifu'l-Azan, s.77.

128 Mişkatu'l-Mesâbih. s.557.

129 Müşkulu'l-Asar, s.307-309.

170- Mesâbihu's-Sünne, Hafız Hüseyin b. Mes'ud Ebu Muhammed el-Ferra el-Beğavî (ö. h.516). Gadir hadisini Zeyd b. Erkam'dan nakletmiştir. ¹³⁰

171- Metâlibu's-Seul, Ebu Salim Muhammed b. Talha el-Kureyşî en-Nusaybî (ö. h.652). Gadir hadisini ve Tebliğ ayetinin Hz. Ali hakkında nâzil olduğunu nakletmiş ve Gadir gününün bayram olduğunu da vurgulamıştır. ¹³¹

172- Meâricu'l-Ula, Şeyh Muhammed Sadru'l-alem. Gadir'le ilgili birkaç hadis ve ayet nakletmiştir. Ve onun sahih ve mütevatir olduğu hakkında yazısı vardır.

173- Meâricu'l-Usul, Cemaluddin Muhammed ez-Zerendî (H.750'den sonra vefat etmiştir). Gadir olayı ile ilgili "seele sailun" ayetinin nâzil olduğunu nakletmiştir.

174- el-Meârif, Ebu Muhammed Abdullah b. Müslim b. Kuteybe ed-Dineverî (ö. h.276). Gadir ve İsabetu'd-Davet hadisini rivayet etmiş (el-Meârif, s.251-291; Şerh-i Nehcü'l-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, c.4, s.338) ve bir gencin, Gadir hadisiyle Ebu Hureyre'yi delil gösterdiğini de Ebu Hureyre'nin biyografisi bölümünde nakletmiştir. ¹³²

130 Mesâbihu's-Sünne, c.2, s.199.

131 Metâlibu's-Seul, s. 16-54.

132 İbn-i Ebi'l-Hadid, c.1, s.360. Tahrifçiler bunu Meârif kitabından çıkarmışlardır.

175- Cemaluddin Ebu Mehâsin Yusuf b. Salâhuddin el-Hanefî. Gadir'le ilgili bazı hadisleri yazmış ve Gadir hadisininin sahih olduğunu vurgulamıştır. ¹³³

176- el-Mu'temed fi'l-Mu'tekad, Fadlullah Ebu Said eş-Şafiî et-Turbeştî. Gadir hadisini nakletmiştir.

177- el-Mucem, Hafız Abdullah b. Muhammed el-Beğavî (ö. h.317). Rukban hadisini nakletmiştir. ¹³⁴

178- Mucemu'l-Ubedâ, Ebu Abdullah Yakut el-Himvî er-Rumî (ö. h.626). Gadir-i Hum hakkında söylenen hadislerin doğru olduğunu Muhammed b. Cerir-i Taberî'den nakletmiştir. Cerir-i Taberî Gadir hadisini 70 yolla rivayet etmiştir. ¹³⁵

179- Mucemu'l-Evsat, Hafız Süleyman b. Ahmed el-Hummî Ebu'l-Kasım et-Tabaranî (ö. h.360). Gadir hadisi ve Rahbe delilini nakletmiştir. ¹³⁶

180- Mucemu'l-Buldan, Ebu Abdullah Yakut b. Abdullah er-Rumî el-Himvî (ö. h.626). Hazimî'den, Resûlullah'ın (s.a.a) Gadir-i Hum'daki konuşmasını nakletmiştir.

133 el-Mu'tasar Min'el-Muhtasar, s.413.

134 Riyazu'n-Nezire, c.2, s.169.

135 Mucemu'l-Ubedâ, c.18, s.80.

136 Mecmau'z-Zevâid, c.9 s. 108; Kenzu'l-Um-mal, c.6, s.403.

181- el-Mucemu's-Sağır, Hafız Süleyman b. Ahmed b. Eyyub el-Lahmi Ebu'l- Kasım et-Tabaranî (ö. h.360). Gadir hadisi ve Rahbe delilini nakletmiştir. ¹³⁷

182- el-Mu'cemu'l-Kebir, Hafız Süleyman b. Ahmed et-Tabaranî. Gadir hadisini, Hz. Ali, Ebu Eyyub Habeşî, Zeyd b. Erkam, Abdullah b. Ömer, Amr b. Murre, Cerir b. Abdullah, Huzeyfe b. Useyt'ten rivayet etmiştir. ¹³⁸

183- Marifetu's-Sahabe, Hafız Ebu Naim el-İsfehanî (ö. h.430). Gadir günündeki Tetvic hadisini nakletmiştir.

184- Miftahu'n-Neca fi Menâkıb-i Âl-i Aba, Mirza Muhammed b. Mutemedhan el-Bidahşî. Gadir'le ilgili birkaç ayet ve hadis naklettikten sonra Gadir hakkında şöyle yazıyor: “Gadir hadisi, birçok yolla rivayet edilmiş; sahih ve meşhur bir hadistir.”

185- Maktelu'l-İmami's-Sibtî's-Şehid (a.s.), Muvaffak b. Ahmed Ebu Mueyyed Hatib el-Harezmî (ö. h.568). Gadir hadisini pek çok kimse-den nakletmiştir.

186- el-Milel ve'n-Nihal, Ebu'l-Feth Muhammed b. Ebu'l-Kasım eş-Şehristanî (ö. h.548). Gadir ve Tehnie hadislerini nakletmiş ve Tebliğ aye-

137 Mecmau'z-Zevâid, c.9, s.108.

138 Kenzu'l-Ummal, c.6. s.154; Mecmau'z-Zevâid, c.95, s.106.

tinin Gadir-i Hum'da nâzil olduğunu söylemiştir.

187- Men Reva Hadis el-Gadir, Ebubekir Muhammed b. Ömer et-Temimî el-Bağdadî -el-Cuabi- (ö. h.355). Gadir hadisini 125 yolla rivayet etmiştir.

188- el-Menâkıb, Ahmed b. Hanbel eş-Şeybanî (ö. h.241). Gadir hadisini Bureyde, Zeyd b. Erkam, Ömer b. Hattab ve Malik b. Huveyris'ten nakletmiştir.

189- el-Menâkıb, Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed el-Celabî -İbn-i Meğazilî- (ö. h.483). Gadir hadisini birçok yolla bir grup sahabeden nakletmiştir.

190- el-Menâkıb, Hafız Abdurrahman b. Ali ibn-i Cevzî (ö. h.597). Tehnie hadisini nakledip şöyle yazıyor: “Siyer âlimleri, Gadir vakiasının, Hz. Peygamber'in Veda Haccı'ndan döndükten sonra Zilhicce'nin 18'inde vuku bulduğunda ittifak etmişlerdir.”

191- el-Menâkıb, Hatib el-Harezmi (ö. h.568). Gadir hadisini ve Gadir olayı ile ilgili olan birçok ayet ve hadisi nakletmiştir. ¹³⁹

192- Menâkıb-i Ali b. Ebu Tâlib, Ahmed b. Muhammed et-Taberî -el-Halilî- Mezkur kitabı H.411'de telif etmiştir. Gadir gününde söylenen Tehnie hadisini nakletmiştir.

139 Menâkıb-i Harezmi, s.93,94,112,124,130,217.

193- el-Munteka fî Sireti'l-Mustafa, Saiduddin Muhammed el-Kazirunî (ö. h.758). Gadir hadisini zikretmiştir.

194- Muntehe'l-Kelam, Mevlevî Haydar Ali Feyzabadî. Gadir hadisini Ahmed b. Hanbel ve Tirmizî'den nakletmiştir.

195- Muntehe'l-Medârik, Saiduddin Muhammed b. Ahmed el-Fereğanî (ö. h.700). Gadir hadisi ve Hz. Ali'nin iki beyit şiirini zikretmiştir.

196- Minhacu's-Sünne, İbn-i Teymiye şöyle yazıyor: "Gadir olayı, Resûlullah'ın Veda Hacı'ndan döndüğü sırada gerçekleşmiş, herkes onu nakletmiştir."¹⁴⁰

197- el-Mevâkîf, Kadı Abdurrahman b. Ahmed el-İclî (ö. h.756). Gadir hadisinin sahih bir hadis olduğunu söylemiştir.

198- Mevâhibu'l-Ledunniyye, Hafız Ahmed b. Ebubekir el-Kastalanî (ö. h.926). Şöyle yazmıştır: "Gadir hadisinin pek çok seneti vardır, onlardan çoğunun seneti sahih ve hasendir."¹⁴¹

199- el-Mucez, Es'ad b. Ebu'l-Fazl el-İclî (ö. h.600). Gadir hadisini, Huzeyfe b. Useyd ve Amr b. Leyla'dan nakletmiştir.

200- Meveddetu'l-Kurba, Seyid Ali Şahab el-Hemedanî (ö. h.786). Gadir hadislerini birçok yolla nakletmiştir.

¹⁴⁰ Minhacu's-Sünne, c.4, s.13.

¹⁴¹ Mevâhibu'l-Ledünniyye, c.2, s.13; c.7, s.13.

201-Mizanu'l-İtidal, Hafız Şemsuddin Muhammed b. Ahmed b. Osman ez-Zehebî (ö. h.748). Gadir hadisini Hz. Ali ve Zeyd b. Erkam'dan, Rahbe hadisini ise Amr-i Zimurre'den rivayet etmiştir. ¹⁴²

202- Nesru'l-Leali, Seyyid Abdülhamid b. Seyyid Mahmud-i Alusi el-Bağdadî (ö. h.1324). Gadir hadisinin kesin olarak Resûlullah (s.a.a.) tarafından söylendiğini vurgulamış ve Gadir-i Hum'un yerini coğrafi açıdan belirlemiştir. ¹⁴³

203- Nuhabu'l-Menâkıb, Ebubekir Muhammed b. Ömer-i Temimî el-Bağdadî İbn-i Cuabî (ö. h.335). Gadir hadisini 125 yolla nakletmiştir.

204- Nedimu'l-Ferid, Meskuye lakabıyla tanınan Ebu Ali Ahmed b. Muhammed (ö. h.421). Hz. Ali'nin hakkında şöyle yazıyor: "Hz. Ali, Gadir hadisine göre velayet sahibidir."

205- Nüzulu'l-Ebrar, Mirza Muhammed b. Mu'temdhân el-Bidahşî. Gadir hadisini birçok yolla nakletmiş, Rahbe ve Tehnie hadislerini yazarken Gadir hadisi hakkında da şöyle demiştir: "Bu hadis sahihtir, ashabdan birçoğu onu rivayet etmiştir." ¹⁴⁴

206- Nezhetu'l-Mecâlis, Şeyh Abdurrahman b. Abdusselam-i Safuri eş-Şafiî, "seele sailun"

142 Mizanu'l-İtidal, c.2, s.224-303.

143 Nesru'l-Leali, s.166,170,172.

144 Nuzulu'l-Ebrar, s.18,20,21.

ayetinin, Gadir’le ilgili nâzil olduğunu söylemiştir. ¹⁴⁵

207- Nesimu’r-Rıza fi Şerhi’ş-Şifa, Şeyh Ahmed b. Muhammed b. Ömer -Haffacî- (ö. h.1069). Gadir hadisini nakletmiştir. ¹⁴⁶

208- Nazmu Dureri’s-Simtayn, Cemaluddin Muhammed ez-Zerednî (H.750’den sonra vefat etmiştir). Gadir, Tehnie ve Tetvic hadislerini ve Ömer b. Abdulaziz’in Gadir’le ihticac ettiğini yazmıştır.

209- en-Nihaye, Ebu’s-Seadat Mübarek b. Muhammed b. Abdulkerim ibn-i Esir el-Cizerî (ö. h.606). Gadir hadisini İmam Şafî’den nakletmiş ve Ömer’in Gadir-i Hum’dak Hz. Ali’ye söylediği şu sözüne de yer vermiştir: “Ya Ali! Sen bugün bütün mü’minlerin mevlası oldun.” ¹⁴⁷

210- Nevâdiru’l-Usûl, Hafız Muhammed b. Ali et-Tirmizî (ö. h.286). Gadir hadisini geniş bir şekilde Ebu Tufeyl’den rivayet etmiştir.

211- en-Nevâkız-u li’r-Revâfız, Seyyid Muhammed b. Abdurresul-i Berzencî eş-Şafî (ö. h.1103). Resûlullah’ın, “Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır” hadisini sahih bilip onun birçok yolla rivayet edildiğini yazmıştır.

145 Nezhetu’l-Mecâlis, c.2, s.242.

146 Nezhetu’l-Mecâlis, c.3, s.456.

147 en-Nihaye, c.4, s.246.

212- Nevâkızı'r-Revafız, Mirza Mahdum b. Abdalbaki (ö. h.991). Gadir hadisinin mütevatir olduğunu söylemiştir.

213- Nuru'l-Ebsar, Seyyid Mü'min b. Hasan eş-Şablencî (ö. h.1250). "Seele sailun" ayetinin Gadir'le ilgili nâzil olduğunu yazmıştır. ¹⁴⁸

214- Hidâyetu's-Suada, Kadı Şahabuddin Ahmed b. Ömer ed-Devletabadî (ö. h.849). Gadir hadisini ve "seele sailun" ayetinin Gadir'le ilgili nâzil olduğunu yazmıştır.

215- Hidayetu'l-Ukûl, Hüseyin b. İmam el-Mensurî billah el-Kasım-ı Yemenî (ö. h.1050). Gadir hadisini birçok yolla nakletmiş ve ta'likinde "Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevalıdır" hadisinin 150 yolla rivayet edildiğini vurgulamıştır. ¹⁴⁹

216- Hidayetu'l-Murtab fi Fazâili'l-Ashab, Seyyid Ahmed b. Mustafa el-Kadinhanî. Gadir hakkındaki söylediği şiirleri mevcuttur.

217- Vesiyetu'l-Meal, Şeyh Ahmed b. Fadl b. Muhammed-i Baksir el-Mekkî (ö. h.1047). Gadir hadisini birçok yolla nakletmiş ve Gadir'le ilgili olan ayet ve hadisleri yazmıştır.

218- Vesiletu'l-Mutaabbidîn, (Molla lakabıyla meşhur olan Ömer b. Muhammed Hızr el-Erde-

148 Nuru'l-Ebsar, s.78.

149 Hidayetu'l-Ukûl, s.30.

bilî). Tehnie hadisini Berra b. Azib'den nakletmiştir.

219- Vesiletu'n-Necat, Mevlevî Muhammed Mubin el-Lekhenvî. Çeşitli yollarla Gadir hadisini nakletmiştir.

220- Vefau'l-Vefa, Nuruddin Ali b. Abdullah el-Hasanî es-Semhudî eş-Şafî (ö. h.911). Tehnie hadisini iki yolla nakletmiştir. ¹⁵⁰

221- el-Velayet-u fi't-Turuki Hadis-i Gadir, Ebu Ca'fer Muhammed b. Cerir b. Yezid et-Tabaranî el-Amulî (ö. h.310). Bu kitapla ilgili Himvî'nin Mucemu'l-Buldan'da, Zehebî'nin Tabakât'ta ve İbn-i Kesîr'in de kendi tarihinde birtakım açıklamalar vardır. Taberî mezkûr kitapta Gadir hadisini yetmişten fazla yolla rivayet etmiştir.

222- Yenâbiu'l-Mevedde, Şeyh Süleyman b. Şeyh İbrahim el-Hüseynî el-Balhî el-Kunduzî el-Hanefî (ö. h.1293). Kunduzî bu kitapta Gadir hadisini birçok yolla rivayet etmiş ve Tebliğ ayetinin Gadir-i Hum'da Hz. Ali hakkında nâzil olduğunu ve Gadir'le ilgili diğer birkaç hadis, ihticac ve delilleri de zikretmiştir. ¹⁵¹

150 Vefau'l-Vefa, c.2, s.173.

151 Yenâbiu'l-Mevedde, s.34,38,40,120,249,482,484.

İMAM RABBANÎ LAKAPLI AHMED SİRHİNDÎ OYUNU

Şia'ya iftira atanların çoğunluğu Sirhindî'den (İmam Rabbanî'den) deliller göstermişlerdir.

Denilebilir ki, İmam Rabbanî lakaplı Sirhindî'nin hayatı Ehl-i Beyt ve Şia inancıyla mücadele ile geçmiştir.

Bu mücadelesine kendi yazılarından örnekler vereceğiz.

En büyük hatası Cenab-ı Hakkın ayetle temizliğine şahitlik ettiği Hz. Fâtıma'ya dil uzatmasıdır.

İmam Rabbanî, Hz. Fâtıma'nın Fedek hurmalığı konusundaki çıkışlarını, “dinî bir gazaplanma değil, kadınlığın da verdiği hislerle maddî bir gazaplanma” şeklinde değerlendirmiştir.¹⁵²

Hz. Fâtıma, Tathir ayeti ile sabittir ki, temizdir. Ehl-i Beyt'tendir ve Âl-i İmran Sûresi'nin 61. ayetine göre, Resûlullah'ın yanında Necran Hıristiyanlarına karşı mübahaleye katılan ve doğru

152 Rabbanî, Risale-i Redd-i Revafız, s.60-61.

sözlülüğü ayetle sabit bir kişidir.

İmam Rabbanî'nin, hilafet konusunda İmam Ali'ye ve Fedek konusunda Hz. Fâtıma'ya olan çıkışları, Ehl-i Beyt ile ilgili ayetlere terstir.

Mübahale ayetine (Gelin oğullarımız ve oğullarınız, kadınlarımızı ve kadınlarınız, kendimizi ve kendinizi çağıralım ve sonra dua edelim de, Allah ın laneti yalancılardan üzerine olsun) ¹⁵³

Tathir ayetine (Yüce Allah ancak ve ancak siz Ehl-i Beyt'ten her türlü çirkinliği def etmek ve sizi tertemiz yapmak ister), ¹⁵⁴

Meveddet ayetine (De ki: Ben bu (peygamberliği mi tebliğime) karşılık, yakınlarıma sevgiden başka sizden hiçbir ücret istemiyorum), ¹⁵⁵

Ve Ebrar ayetine (Ve kendisine zaruri ihtiyaçları olduğu halde yemeklerini, yoksula, yetime ve tutsağa verirler, onları doyururlar...) ¹⁵⁶ terstir.

İslam akaidinde bir konu hakkında ayet varsa ayet; ayet yok hadis varsa hadis; hadis yoksa icma geçerlidir.

Bu konuda ise hem ayet, hem de Peygamber Efendimizin (s.a.v.) hadis-i şerifleri vardır.

153 Âl-i İmran, 61,

154 Ahzab, 33.

155 Şûra, 23.

156 İnsan, 8.

Ayetle doğrulukları, temizlikleri sabit kişilerin durumları hakkında fikir beyan ederek içtihad edilmez.

Bu, Kur'ân ve Sünnet'e terstir. Bid'attir.

Sirhindî her ne kadar mutasavvıf olarak değerlendirilse de, etkisinde kaldığı Mevlana Kemal Keşmirî isimli hocası aklî ilimlerde (felsefeci) ileri idi. Şia anlayışına karşı bir şahsiyetti.

Dolayısı ile, Ahmed Sirhindî'nin olayları değerlendirmesi de aklına göredir, ki ayet ve hadisin olduğu meselelerde hiç kimsenin ayrı bir hüküm çıkarma hakkı yoktur.

Sirhindî'nin ayet ve hadislerle ters düşen beyanlarını geçmişinde yaptığı İslam karşıtı icraatlarda aramak gerekir.

Hayatını konu alan eserlerde, Babür hükümdarı Ekber Şah ve onun "Din-i İlahi"si ile çetin bir mücadeleye girdiği yazılsa da gerçekte Sirhindî, İslam dinini diğer dinlerle eşitleyen bu "Din-i İlahi"nin ortaya çıkmasında fikir babalarından biridir.

Sirhindî 17-18 yaşlarında Ekber Şah'ın sarayına girdi. Burada Ebu'l-Fazl ve Feyz-i Hindî adında iki kardeşle dostluk kurdu.

Sirhindî bu iki kardeş ve onların babaları en-Negori ile beraber Ekber Şah'ın yeni bir din ihdas etmesini sağladılar.

Ekber Şah, 1575’de “İbadethane” adını verdiği bir merkez inşa ettirdi. Buraya İslam âlimlerinin yanı sıra, diğer din mensuplarını da davet ederek onlara münazaralar düzenlettirdi.

1582’de bütün eyalet valilerinin önünde “Din-i İlahi”yi kurduğunu resmen ilan etti.¹⁵⁷

En önemli faaliyeti; İslamiyet, Hıristiyanlık, Zerdüştilik, Hinduizm, Budizm gibi din ve inançların bazı yönlerini alarak “Din-i İlahi” akidesini oluşturmasıdır.¹⁵⁸

İncil’i Farsça’ya tercüme etti.

Hindu ve Hıristiyan sembollerine ve ayinlerine müsaade etti.

Din-i İlahi: İslamiyet, Hıristiyanlık, Zerdüştilik, Hinduizm ve Budizm’i eşitlemiş, isteyenine istediği dine girmesine izin vermiştir.

Her inanç mensubunun devlet kontrolünde kendi ayin merkezini açmasına fırsat tanıdı.

İneğin kesilmesini ve yenmesini yasakladı.

Herkesin istediği dine girmesine izin verdi.

Faizle borç alışverişini serbest bıraktı.

Kumarhanelerin devlet kontrolünde açılır hale geldi.

157 Bedriye Reis, XVI-XVII. Yüzyıllarda Hindistan’da Din-i İlahi Tartışmaları ve İmam Rabbanî, Tasavvuf Dergisi Y.7, 2006, sayı: 16, s.211.

158 M. Abdulhak Ensari, Şeriat ve Tasavvuf, Çev. Y. Yazar, Ankara 1991, s.39; Hikmet Bayur, Hindistan Tarihi, Ankara/1987, c.2, s.110-111.

Şarap içmeyi serbest bıraktı; sokakta sarhoş gezenlere ağır cezalar getirdi. ¹⁵⁹

Nevruz günü şarap içmek farz olarak ilan edildi. ¹⁶⁰

Ahmed Sirhindî'nin saray dostu Ebu'l Fazl namaz biçimleri konusunda yeni teoriler geliştirmiştir. ¹⁶¹

Ekber Şah, 1579'da gelen Cizvit misyonerlerini çok iyi karşılamış ve uzun süre sarayda ağırlamıştır.

Cizvit papazları, Rabbanî'nin saray dostu Ebu'l-Fazl ile ortak çalıştılar. ¹⁶²

Feyz-i Hindî ve kardeşi Ebu'l-Fazl, Ekber Şah'ın İslam ve Hinduizm'i uzlaştırma düşüncesinde etkili oldular. ¹⁶³

159 Enver Konukçu, Ekber Şah, DİA c .X, s.543; Hikmet Bayur, Hindistan Tarihi c.2, s.104-107; Abdülhamit Birışık, Oryantalist Misyonerler ve Kur'ân ,s.41; M. Abdulhak Ensari, Şeriat ve Tasavvuf, s.40.

160 M. Abdulhak Ensari, Şeriat ve Tasavvuf, çev. Yusuf Yazar, Ankara/1991, s.40; Makhan lal Roy Choundhury, The Din-i İlahi or Religion of Akbar, India, 1997, s.57,142,171.

161 Bedriye Reis, XVI-XVII Yüzyıllarında Hindistan'da Din-i İlahi Tartışmaları ve İmam Rabbanî, Tasavvuf Dergisi, Y.7, 2006, sayı: 16, s.222.

162 Bedriye Reis, XVI-XVII Yüzyıllarında Hindistan'da Din-i İlahi Tartışmaları ve İmam Rabbanî, Tasavvuf Dergisi, Y.7, 2006, sayı: 16, s.217-218.

163 Makhan lal Roy Choundhury, The Din-i İlahi or The Religion of Akbar, India, 1997, s.32-33.

Ekber Şah'ın sarayına giren Rabbanî, Ebu'l-Fazl ve Feyz-i Hindî ile noktasız harflerle "Savatiu'l-İlham" adlı tefsirin yazılmasında kendilerine yardım etti. ¹⁶⁴

Ekber Şah'ı bu dönemdeki icraatlarında, aralarında post kavgası çıkıncaya kadar arkadaşlık ettiği Sirhindî'nin dostu olan Şeyh Taceddin b. Zekeriyya da etkilemiştir. ¹⁶⁵

Ekber Şah döneminde, yeni bir din ihdas ettiren ve yıllarını Ehl-i Beyt soyu ile mücadele ile geçiren Rabbanî, Şah Cihan devrinde de Şah Cihan'ın eşi Mümtaz Banu ve Cihangir'in hanımı Mihru'n-Nisa'nın Ehl-i Beyt'ten olmaları sebebiyle, onlarla da mücadele etmiştir.

Cihangir Şah, Rabbanî'yi aşağıda örneklerini vereceğimiz İslam dışı görüşleri sebebiyle Gevaliyar Kalesi'ne hapsetmiştir. Orada 3 yıl hapis tutuktan sonra, sürekli müşahade altına almıştır. ¹⁶⁶

164 Abdulhamit Birişik, Hint Alt Kıtası Düşünce ve Tefsir Ekolleri, s.26-27; Bedriye Reis, XVI-XVII Yüzyıllarında Hindistan'da Din-i İlahi Tartışmaları ve İmam Rabbanî, Tasavvuf Dergisi, Y.7, 2006, sayı: 16, s.228; Prof. Dr. Hamid Algar, İmam Rabbanî mad. DİA, c.22, s.195.

165 Bedriye Reis, XVI-XVII Yüzyıllarında Hindistan'da Din-i İlahi Tartışmaları ve İmam Rabbanî, Tasavvuf Dergisi, Y.7, 2006, sayı: 16, s.217.

166 Cihangir, Tüzük-i Cihangiri (neşr. S.A.Han) trh. 1864i s.272-273; Bedriye Reis, a.g.makale, 2006, sayı: 16, s.211; ibn Fazlillah ed-Dimeşkî, Hülâsatü'l-Eser fi A'yani'l-Karni'l-Hadi Aşer, Kahire, 1284, c.1, s.467.

Rabbanî, “Kurb-u Nübüvvet” diye bir yol uydurmuştur. Bu yolun başına da Hz. Ebubekir’i geçirmiştir. ¹⁶⁷

Hiz. Peygamber, “Benden sonra peygamber (nübüvvet yoktur)” buyurur. ¹⁶⁸

Rabbanî, Cenab-ı Hakkın ve Resûlullah’ın kapattığı nübüvvet kapısını, “Kurb-u Nübüvvet” diyerek tekrar açmaya çalışır.

İslam kaynaklarının hiçbirinde Hz. Ebubekir’e velayet görevi verildiğine dair bir ayet ve de hadis bulunmamaktadır.

Şeyhi Bakibillah’dan irşada icazet alamayan Sirhindî, Resûlullah’ın kendisine irşad belgesi yazdığını iddia etmiştir:

“Allah kıyamet günü senin şefaatinle binlerce kişiyi mağfiret edecek. Böyle bir icazet ve irşad belgesini senden önce hiç kimseye yazmadım.” ¹⁶⁹

Rabbani, İmam Ali’ye kılıç çeken Muaviye hakkında şöyle yazıyor:

“İmam Ali’ye muhalefet edenler hata etmişlerdir fakat bu hata içtihadı bir hatadır. Bu hatayı yapanlar kınanamaz ve sorumlu tutulamaz...”

Her halükarda bunlar ictihad konusudur. Hatalara bir sevap, haklı olana iki sevap, belki de on kat sevap vardır.

167 Rabbanî, Mektubat, 251.ve 534. Mektup.

168 Tirmizî, Sünen, Menakıb 20.

169 Abdülmecid Hani, el-Hadaik, s.644-645.

Yezid’i lanetlemek konusunda ise durmak gerekir.”¹⁷⁰

Şeybanîlerin Özbek hükümdarı Abdullah Han’ın ordusu, Ehl-i Beyt nesli ve Şia’nın yaşadığı Meşhed’i kuşatıp yağmalamaya başlayacağı zaman, hükümdar, Rabbanî’nin başını çektiği Maverâünnehir’in Sünnî ulemasından fetva soruyor. Onlar da Meşhed bölgesinde mukim Ehl-i Beyt sevdalısı Şia’nın canlarının ve mallarının helal olduğuna dair fetvalarını içeren bir risale hazırlıyorlar. Rabbanî, Şia’yı bâtil gösteren bu fetvaları içeren “Risale-i Redd-i Şia’yı kaleme alıyor.”¹⁷¹

Bugün Rabbanî denilen Ahmed Sirhindî’nin görüşlerine sahip çıkan, onu son yüzyılın mücedidi gibi gören Müslümanlar var.

Bu Müslümanlar, Abdulhalık Gucdüvanî’nin başlattığı sapık yolda, Rabbanî’nin görüşleri üzere yaşayarak bâtilda olmalarına rağmen hak üzere ilerlediklerini sanıyorlar.

Umarız yukarıdaki deliller, Rabbanî’nin bâtilarını onlara anlatmaya kifayet eder ve ayıkırlar.

170 İmam Rabbanî, Mektubat, 251. Mektup.

171 Rabbanî, Teyid-i Ehl-i Sünnet, s.2; Rabbanî, Redd-i Revafız, s.50-51; Prof. Necdet Tosun, İmam Rabbanî Ahmed Sirhindî, s.19.

SÜNNÎ VE Şİİ DÜNYASI EHL-İ BEYT PAYDASINDA KARDEŞTİR

Aslında iki dünyanın artık kardeş olması, dost olması kaçınılmazdır.

Bir Sünnî olarak bizim Ehl-i Beyt Külliyyatı ile yapmak istediğimiz iki dünyayı buluşturmadır. Gerçekleri gizlemeden olayları beyan etmek ve ortaya koymaktır.

Çünkü bu, Allah ve Resûlünün (s.a.v.) tayini ve naspıdır.

Biz bundan sonra da Şia dünyasıyla Sünnî âlemin bir olduğunu, kardeş olduğunu, ikisinin de hak olduğunu ispatlamaya devam edeceğiz.

Allah bizi bu konuda muvaffak kılsın.

İnanıyoruz ki, ancak bundan sonra İslam âlemi, haçlı seferlerine devam eden Hıristiyan âlemine karşı beraber hareket edebilir. Ve ondan sonra, İslam coğrafyası haçlı çizimleri altında ezilmekten kurtulabilir.

EHL-İ BEYT EKOLÜ VE EHL-İ SÜNNET ASLINDA AYNI PAYDADA BULUŞABİLİR

İslam itikadı, tevhid akidesi ve Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Allah'ın kulu ve Resülü olduğunu kabul üzerine bina edilmiştir.

Ehl-i Beyt Ekolü'nde ve Ehl-i Sünnet dünyasında bu temel esaslarda bir farklılık yoktur.

Ehl-i Sünnet tabiri, dindışı akımların ortaya çıkmasından sonra, bâtılın karşısında Kur'ân'ı ve Resûlullah'ın (s.a.v.) sünnetini ifade etmek için kullanılmıştır.

Hz. Ali'yi seven ve Ehl-i Beyt'in yolundan gidenler ise, Şii olarak belirtilmiştir.

Ehl-i Beyt İmamlarının hayatı, din dışı sapık görüşleri çürütmek mücadelesi ile geçmiştir.

İtikadda bir olan bu iki dünya, bazı amelî noktalarda farklı hareket etmektedirler ki, bu da gayet tabii karşılanması gereken bir husustur.

Ancak uydurulmuş bazı hadisler ile Ehl-i Beyt anlayışı sapık ve bâtıl olarak tanıtılmıştır.

Özünde aynı olan bu iki dünyanın görüşlerin-

deki farklar Nebevî kaynaklar sebebiyledir.

Şia âlemi Ehl-i Beyt hadis külliyyatını temel almaktadır.

Demek ki, Şia'nın elinde bulunan ve Hz. Peygamberin (s.a.v.) İmam Ali'ye (a.s.) "yaz" emri ile oluşan Ehl-i Beyt kaynakları, Ehl-i Sünnet dünyasına ulaşmamıştır.

İki ekol arasındaki temel görüş farkı, Ehl-i Beyt Ekolü için Hz. Ali'nin imametine inanmanın, imanın bir şartı olarak kabul edilmesidir.

Bu şart, ulemanın kendilerine ait bir görüş değildir.

Şii dünya Hz. Ali'nin (a.s.) imametini, Gadir-i Hum günü Resûlullah'ın (s.a.v.) irad ettiği hutbesi sebebiyle kabul ederler.

Hz. Peygamber (s.a.v.), bu hutbenin 6 yerinde Hz. Ali'yi (a.s.) Kendisinden sonra "vasî ve halife" tayin etmiştir.

Ehl-i Beyt Ekolü bu gerekçe ile Hz. Ali'nin (a.s.) hilafetini farz olarak kabul eder.

Gadir-i Hum hutbesi 222 Sünnî âlimin eserinde de yer almaktadır.

Ne hazin tecellidir ki, bu hakikat, zaman içinde yayılan nifak unsurları ile müslümanların bölünüp parçalanması maksadı ile gizlenmiştir.

Şunu hemen ifade edelim; ümmet-i Muhammed'i buluşturacak olan asıl payda Ehl-i Beyt'tir.

EHL-İ BEYT EKOLÜ VE EHL-İ SÜNNET PEK ÇOK BAŞLIKTA BİRDİRLER

Ehl-i Sünnet ve Şia âlemi pek çok başlıkta görüş birliği içindedirler.

Ehl-i Sünnet ve Şia âleminin tevhid akidesindeki birliği zaten tartışma konusu değildir.

Allah'ın birliği, zâtı, sıfatları, fiilleri gibi temel itikat konularında iki dünya arasında fikir ayrılığı yoktur.

Ehl-i Beyt İmamlarından İmam Hüseyin'in (a.s.) oğlu İmam Zeynelâbidin (a.s.), dualarının mecmuu olan "Sahife-i Seccadiye"de şöyle buyurmaktadır:

"Sen Allah'sın. Senden başka ilah yoktur. Adaleti ayakta tutarsın, hükmünde âdilsin; mülkün mâliki ve sahibisin.

Hamd Allah'a ki, ilktir, O'ndan önce bir ilk yoktur, sondur, O'ndan sonra bir son yoktur."

Yani Ehl-i Sünnet ve Şii dünya tevhid akidesi üzeredirler.

Her iki dünyanın İslam tarifi aynıdır.

Sünnî dünyanın muteber kaynaklarından Sahih-i Müslim'in 1. cildinin 68. sayfasında şöyle yazar:

“İslam beş şey üzerine bina edilmiştir. Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in (s.a.v.) O'nun kulu ve Resûlü olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacetmek ve Ramazan orucu tutmak.”

Şia âleminin ifade ettiği İslam tanımı da bundan farklı değildir.

Ebu Hamza, Ebu Ca'fer'den (Muhammed Bâkır) şöyle duymuş:

“İslam beş şey üzerine bina edilmiştir: Namaz, zekât, oruç, hac, velayet.”¹⁷²

“Tek ve ortaksız olan Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in (s.a.v.) Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna şahitlik etmek, namaz kılmak, zekât vermek, Kâbe'ye hac ziyaretinde bulunmak, Ramazan orucunu tutmak. Bu İslam'dır.”¹⁷³

İki dünyanın da iman tarifi, imamet mevzuu dışında aynıdır.

Şii dünya, imanı şöyle tanımlar:

Muhammed b. Müslim rivayet eder:

“İmam Ca'fer'e (a.s.) imanın ne olduğunu sordum.

172 Usûl-i Kâfi, c.2, s.42.

173 Usûl-i Kâfi, c.2, s.56.

‘İman, Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in (s.a.v.) Allah’ın Resûlü olduğuna şahitlik etmek, O’nun Allah katından getirdiğini ikrar etmek ve bunu tasdik etmek dolayısı ile kalpte kökleşen inançtır’ buyurdu.”¹⁷⁴

Yani, Şia’nın bâtil veya sapık olduğunu iddia etmek küfürdür.

Ehl-i Sünnet’in iman görüşleri, Sahih-i Müslim’in 1. cildinin 58. sayfasında şöyle yazar:

“İman, Allah’a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve ahiret gününe iman etmek, bir de kaderin hayrına ve şerrine inanmaktır.”

Kader konusunda da görüş birliği vardır.

Hafs b. Kurdin, İmam Ca’fer’den (a.s.) şöyle rivayet etmiştir:

“Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: Hayır ve şerrin Allah’ın dilemesi dışında gerçekleştiğini söyleyen kimse, Allah’ı, egemenliğinden yoksun bırakmış olur.”¹⁷⁵

Yani “hayır ve şer Allah’tandır” diyor.

İmam Muhammed Bâkır (a.s.) da Cenab-ı Hakk’ın şöyle buyurduğunu ifade eder:

“Ben Allah’ım. Benden başka ilah yoktur. Hayrı ve şerri yarattım.”¹⁷⁶

174 Usûl-i Kâfi, c.2 s.86.

175 Usûl-i Kâfi, c.1, s.248.

176 Usûl-i Kâfi, c.1, s.240.

Yani, Ehl-i Beyt Ekolü'ne göre hayır ve şer Allah'tandır.

Ehl-i Sünnet'e göre de hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanmak imanın şartıdır.

Ehl-i Sünnet ve Ehl-i Beyt Ekolü'nün ikisi de imanın artıp eksileceğini savunur.

Sahih-i Buharî'nin 1. cildinin 161 ve 162. sayfalarında şunları görüyoruz:

“İman, dil ile söylemek ve organlarla işlemektir. İman artar ve eksilir.”

Buharî, bu ifadeden sonra imanın artması ile alakalı sekiz ayet zikreder.

Ehl-i Beyt İmamlarından İmam Musa b. Ca'fer şöyle buyurur:

“İmanın halleri, dereceleri, tabakaları ve menzilleri vardır. İmanın bir kısmı tamamlığın son noktasına kadar tamamdır. Ve bir kısmı eksikliğin son noktasına kadar eksiktir. Bir kısmı fazladır ve fazlalığı ağır basar.”

İmam'a soru soran kişi, “Yoksa iman artıp eksilir mi?” diye sorduğunda İmam Musa, “Evet” buyurdu.¹⁷⁷

177 Usûl-i Kâfi, c.2, s.88.

İMANIN VE İSLAM'IN ŞARTLARI KONUSUNDA İKİ MEZHEBİN GÖRÜŞÜ

Ehl-i Sünnet'e göre imanın şartları şunlardır:

- 1- Allah'ın varlığına ve birliğine inanmak,
- 2- Meleklerle inanmak,
- 3- Kitaplara inanmak,
- 4- Peygamberlere inanmak,
- 5- Ahiret gününe, ölümden sonra dirilmeye inanmak,
- 6- Kadere inanmak, hayır ve şerrin Allah'tan geldiğine inanmak.

ŞİA'NIN İMAN ESASLARI

1- Tevhid: Allah'ın eşi ve benzeri olmadığına, tek olduğuna inanmak,

2- Nübüvvet: Allah'ın peygamberlerine inanmak,

3- Mead: Ölüme, ölümden sonra dirilmeye, kıyamet gününe ve kıyamette insanların dünyada işledikleri amellerinden dolayı adaletle hesaba çekilmelerine inanmak,

4- Adalet: Allah Teâlâ'nın âdil olduğuna, tek yaratıcının Allah olduğuna, hayrın Allah'tan, şerrin şeytandan olduğuna inanmak,

5- İmamet: Hz. Muhammed'den (s.a.v.) sonra İmam Ali'nin (a.s.) imametine ve hilafetine inanmak, diğer on bir imama inanmak.

SÜNNİLERE GÖRE İSLAM'IN ŞARTLARI

- 1- Namaz kılmak
- 2- Oruç tutmak
- 3- Zekât vermek
- 4- Hacca gitmek
- 5- Kelime-i şهادet getirmek.

ŞİA'YA GÖRE İSLAM'IN ŞARTLARI

- 1- Namaz kılmak
- 2- Oruç
- 3- Zekât
- 4- Hac
- 5- Humus
- 6- Cihad
- 7- Emr-i bi'l-maruf
- 8- Nehy ani'l-münker
- 9- Tevella; Allah'ın sevdiğini sevmek
- 10- Teberra; Allah'ın düşmanına düşman olmak.

Görüldüğü gibi gerek Şiiilikte, gerekse Ehl-i Sünnet'te "imamet" konusunun dışında bütün kurallar aynıdır.

Netice olarak deriz ki, Sünnî ve Şii dünya, imamet meselesinin dışındaki hemen hemen bütün konularda aynı akaidi ve aynı İslamî esasları paylaşmaktadırlar.

Ve bu şekilde yaşamaktadırlar.

MÜŞTEREK PAYDA EHL-İ BEYT

Şii âlemi ve Sünnî dünya için müşterek payda Ehl-i Beyt'tir.

Bu iki dünya, Kur'ân ve hadislerin beyan ettiği Ehl-i Beyt görüşünde ve yaşantısında bir ve beraber olmalıdır.

Her iki dünya da Ehl-i Beyt merkezinde, akaidini ve İslam'ın şartlarını yaşmalıdır.

Bu tevhid, sosyal hayata da yansımali; siyasette, kültürde, medeniyette bir ve beraber olunarak İslam kardeşliği temin edilmelidir.

Esasen Şii ve Sünnî dünya birbirinin kardeşidir.

Birbirinin itikat ve ibadetine sahip çıkarak; can, mal, namus emniyetini muhafaza etmelidir.

Böylece vücuda gelen bu İslam kardeşliği, İslam dünyasının canına, malına, namusuna, din ve vicdan emniyetine savaş açan haçlı dünyasının karşısında bir bilek ve bir yürek olarak durmayı sağlayacaktır.

TÜRKLERİN İSLAM'LA ŞEREFLENMESİ EHL-İ BEYT NEFESİ İLEDİR

Yeri gelmişken Türklerin İslam'la şereflenmesinin de Ehl-i Beyt kanalı ile olduğunu altını çizmek isteriz.

Kerbela'da Hz. Hüseyin'in şehit edilmesinden sonra, Hz. Peygamberin (s.a.v.) torunları Türkistan'a göç ettiler. Horasan ve Maverâünnehir'e yerleştiler.

İmam Hasan'ın (a.s.) ve İmam Hüseyin'in (a.s.) soyu 8. yüzyılın başlarından itibaren İran, Horasan, Daylam, Tabaristan, Türkistan bölgesine yayılmışlardır.

Bundan sonra başlayan süreçte Ehl-i Beyt İmamlarının Türkleri İslam'a daveti büyük bir muhabbetle gerçekleşmiştir.

İmam Musa Kâzım (a.s.) ve oğlu İmam Rıza (a.s.), Horasan bölgesinde yaşamış olup, kendileri ve çocukları yerli halkla evlenmişlerdir.

İmam Zeynelâbidin'in (a.s.) oğlu Zeyd'in soyunun, İmam Câfer'in (a.s.) oğlu İsmail ve onun oğlu Muhammed'in soyunun Türklerle yakın iliş-

kileri olmuştur.

Halife Memun'un, İmam Rıza'yı (a.s.) veliaht tayin etmesi ile Türkler Abbasi ordusunda ve yönetiminde önemli mevkilere getirilmişlerdir.

Abbasiler, İmam Nakî'yi (a.s.) Samarra'da yaşamaya mecbur ettiklerinde, İmam Nakî (a.s.) bu bölgede Türklere İslam'ı tebliğ etmiştir.

Türklerin Kur'ân'ın Türkçe anlamını öğrenmeleri, Hz. Peygamberin sünnetini, İslam'ın temel prensiplerini kavramaları hep Ehl-i Beyt İmamları kanalı ile olmuştur.

Anadolu'nun İslamlaşmasında ve Türkleşmesinde en önemli isim Ahmed Yesevî'dir. Yesevî; Belh, Buhara ve Horasan taraflarından gelen erenleri bu coğrafyalara yerleştirmiştir.

Ahmed Yesevî; Hacı Bektaş Veli, Sarı Saltuk, Geyikli Baba, Abdal Musa ve Horozlu Dede gibi alperenleri Anadolu'ya göndermiştir.

Hacı Bektaş Veli bu hareketin öncülerindedir. Soyunu İmam Musa Kâzım'a (a.s.) uzanmaktadır.

Himayesinde 36 bin kişinin olduğu kaynaklarda yazmaktadır.

Hacı Bektaş'ın halifelerinden Karaca Ahmed Sultan, İstanbul'da ve Akhisar'da; Akçakoca, Akyazı'da; Barak Baba, Bigadiç'te; Hızır Samut, Bozok'ta, Yozgat'ta; Sultan Şüca, Eskişehir'de; Hacım Sultan, Uşak'ta; Tapduk Emre, Sakarya

bölgesinde faaliyet göstermişlerdir.

Şeyh Abdal Murad Horasan erenlerindedir. Bursa'nın fethinde bulunmuştur.

Şeyh Abdal Musa, Yesevî fakirlerindedir. Hacı Bektaş ile Anadolu'ya gelmiştir.

Emir Sultan Hüseyinî soydandır.

Şeyh Geyikli Baba da Yesevî fakirlerindedir. Bursa'dadır.

Ahi teşkilatını kuran kişi bir Ehl-i Beyt aşığı olan Hacı Bektaş Veli'dir.

Anadolu, Ehl-i Beyt anlayışı ile önce İslamlaşmış ve sonra Türkleşmiştir.

Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklu dönemlerinde, Yavuz Sultan Selim zamanına kadar geçen süreçte Ehl-i Beyt'in nefesi, himmeti bu coğrafyada idi.

Ancak bundan sonra Ehl-i Beyt'e sırtını dönen anlayış, Osmanlı'nın da sonunu hazırlamıştır.

Geçmişte olduğu gibi, Türk-İslam dünyasının yeniden gerçekleşecek hâkimiyeti, Ehl-i Beyt merkezli Türk-İslam medeniyetinin yeniden inşası ile mümkündür.

Türk-İslam medeniyetini Anadolu coğrafyasındaki insanlara yaşatarak birliği temin etmek, bozulmadan, dağılmadan, Müslüman-Türk kimliği etrafında buluşmak lazımdır.

Bugün ayrışmalara imkân vermemeliyiz.

İslam kardeşliğini tesis etmek zorundayız. Bunda da ortak paydamız Ehl-i Beyt olmalıdır.

Şii-Sünnî dünyası kesinlikle bir ve beraber olmalıdır.

Bu sayede İslam coğrafyasının yeraltı ve yerüstü kaynaklarının sömürülmesinin de önüne geçilecektir.

İslam kardeşliği anlayışı ile vücuda gelecek Şii-Sünnî bloku, aynı zamanda, Müslüman olan bütün ırkların kardeşliğine sebep olarak, suni Şii-Sünnî ayrılığı kullanılarak ortaya çıkabilecek muhtemel savaşların da önüne geçecektir.

Bu coğrafyada vücuda gelecek böyle bir blok, ekonomik, kültürel, siyasî birlikteliğin yanı sıra, birliği koruyacak olan bir silahlı gücün oluşmasına da vesile olacaktır. Bugün, özellikle İslam dünyasının buna ihtiyacı vardır.

İslam âlemine yönelen kaynaklar savaşının yaşandığı günümüzde İslam kardeşliği ve birliği bir zarurettir.

Kaldı ki, insanlığın -hangi dinden olursa olsun- can, mal, namus, din ve vatan emniyetini temin edecek olan Ehl-i Beyt etrafındaki bu İslam kardeşliğidir.

Çünkü yalnızca bu birlik; dil-din farkı gözetmeksizin bütün insanların hayat garantisidir.

Son söz Peygamberimiz Hz. Muhammed

Efendimizin (s.a.v.)...

Veda Hutbesi'nde şöyle buyurmuştur:

“Ey nas! Hepiniz Âdem'densiniz, Âdem ise topraktır.

Ne Arab'ın Acem'e, ne de Acem'in Arab'a üstünlüğü vardır.

Bütün Müslümanlar kardeştir. Her Müslüman diğer Müslümanın kardeşidir.”

